

Ikt. sz.: KOB/7-2/2015.

KOB-3/2015. sz. ülés
(KOB-24/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Kulturális bizottságának**
2015. március 10-én, kedden, 10 óra 04 perckor
az Országgyűlés Irodaháza V. emelet 569. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása</i>	6
<i>A napirend elfogadása</i>	6
<i>A felsőoktatási stratégiáról, illetve a kancellári rendszer eddigi tapasztalatairól</i>	6
<i>Dr. Palkovics László államtitkár (EMMI) beszámolója</i>	6
<i>Dr. Solti Péter miniszteri biztos tájékoztatója</i>	12
<i>Kérdések, észrevételek, válaszok</i>	14
<i>A hallgatói önkormányzatok életével kapcsolatos új szabályozások</i>	36
<i>Gulyás Tibor elnök (Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája) tájékoztatója</i>	36
<i>Kérdések, észrevételek, válaszok</i>	40
<i>Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről: a sajátos helyzetű gyermekek óvodai nevelés alóli felmentési szabályainak kiterjesztéséről szóló, T/3157. számú törvényjavaslat</i>	43
<i>Határozathozatal</i>	47
<i>Egyebek</i>	47
<i>Az ülés berekesztése</i>	47
<i>Az ülés berekesztése</i>	48

Napirendi javaslat

1. A felsőoktatási stratégiáról, illetve a kancellári rendszer eddigi tapasztalatairól
Előadók:
Dr. Palkovics László felsőoktatásért felelős államtitkár
Dr. Solti Péter miniszteri biztos
2. A hallgatói önkormányzatok életével kapcsolatos új szabályozások
Előadó:
Gulyás Tibor, a HÖÖK elnöke
3. A sajátos helyzetű gyermekek óvodai nevelés alóli felmentési szabályainak kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat (T/3157. szám)
(Ikotity István és Sallai R. Benedek (LMP) képviselők önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dúró Dóra** (Jobbik), a bizottság elnöke

Kucsák László (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Pószán László (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Hoffmann Rózsa (KDNP), a bizottság alelnöke
Kunhalmi Ágnes (MSZP), a bizottság alelnöke
Ikotity István (LMP), a bizottság alelnöke
Dunai Mónika (Fidesz)
Halász János (Fidesz)
Simon Róbert Balázs (Fidesz)
Törő Gábor (Fidesz)
Dr. Vinnai Győző (Fidesz)
Dr. Hiller István (MSZP)
Farkas Gergely (Jobbik)
Dr. Szabó Szabolcs (független)

Helyettesítési megbízást adott

Demeter Zoltán (Fidesz) dr. Pószán Lászlónak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Takács Gabriella

Meghívottak

Hozzászóló

Dr. Palkovics László felsőoktatásért felelős államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Dr. Solti Péter miniszteri biztos
Dr. Maruzsa Zoltán helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Gulyás Tibor, a HÖÖK elnöke

Jelenlévő

Dr. Győri Judit Katalin miniszteri főtanácsadó (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Csoór Gabriella kabinetfőnök (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Dr. Heuer Orsolya (Magyar Rektori Konferencia)
Dr. Hologács Gabriella (Magyar Rektori Konferencia)
Dr. Tőrös Szilárd elnök (Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete)
Dr. Csonka Gábor alelnök (Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete)
Horváthné Herbáth Mária felügyeleti vezető (Állami Számvevőszék)

Bognár István Ádám (Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája)
Hegedűs Zoltán (Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája)
Kaizinger Tamás Töhötöm (Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája)
Kiss Edina (Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája)
Körösparti Péter (Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája)
Maszlavér Gábor (Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája)
Simon Balázs (Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája)
Tompos Balázs (Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 04 perc)

Az ülés megnyitása

DÚRÓ DÓRA (Jobbik), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszöntöm önöket az Országgyűlés Kulturális bizottságának mai ülésén. A jelenléti ív alapján megállapítom, hogy a bizottság határozatképes.

A napirend elfogadása

Az előzetes napirendi javaslatot a képviselők megkapták, ehhez írásban senki nem terjesztett elő módosító javaslatot. Kérdezem, hogy a napirendhez kíván-e valaki előterjeszteni szóban módosítást. *(Nincs jelentkező.)* Nem látok jelzést. Szavazunk.

Ki támogatja az előzetesen elküldött napirendi javaslatot? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag támogatja a napirendi javaslatot.

A felsőoktatási stratégiáról, illetve a kancellári rendszer eddigi tapasztalatairól

1. napirendi pontunk a felsőoktatási stratégiáról, illetve a kancellári rendszer eddigi tapasztalatairól szóló beszámoló. Köszöntöm vendégeinket, Palkovics László felsőoktatásért felelős államtitkár urat, Solti Péter miniszteri biztos urat és Maruzsa Zoltán helyettes államtitkár urat, valamint köszöntöm a Magyar Rektori Konferencia jelen lévő képviselőit, a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezetének képviselőit, az Állami Számvevőszék képviselőit és a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának képviselőit.

Megadom a szót államtitkár úrnak, hogy a prezentációját ismertesse velünk. Parancsoljon!

Dr. Palkovics László államtitkár (EMMI) beszámolója

DR. PALKOVICS LÁSZLÓ, az Emberi Erőforrások Minisztériumának felsőoktatásért felelős államtitkára: Köszönöm. Kedves Elnök Asszony! Tisztelt Képviselők! Hölgyeim és Uraim! Köszönjük a meghívást. Legutóbb november elején voltunk itt, amikor nem a felsőoktatási stratégiáról – hiszen akkor ez még éppen kialakulóban volt –, hanem a duális képzésről, a felsőoktatási stratégia egyik eleméről beszéltünk, de már akkor is érintettünk egy sor olyan kérdést, amely a felsőoktatással kapcsolatos elképzelésekre vonatkozott.

A felsőoktatási stratégia a Felsőoktatási Kerekasztal közvetlen tagjai és a rajtuk keresztül kapcsolódó tagok hathatós együttműködésével mára elkészült. Nagyon fontos itt megemlíteni – és szeretnék is köszönetet mondani mindenkinek, aki ebben részt vett –, hogy ez a stratégia nem a Szalay utca 10. VI. emeletén került kialakításra, hanem ebbe bedolgozásra kerültek részben a Felsőoktatási Kerekasztal észrevételei, részben pedig azok az inputok, amiket a szakma különböző részeitől kaptunk. Némi stilisztikai módosítások után az utolsó változatot másfél héttel ezelőtt felraktuk a kormány.hu-ra, tehát az ott olvasható. Több olyan megjegyzés érte a stratégiát, hogy túl mérnöki. Igyekeztünk ezen változtatni és úgy átírni, hogy olvashatóbb legyen.

Miután az idő elég rövid és egy viszonylag hosszú prezentációval készültünk, inkább szóban ismertetném ennek a lényegesebb elemeit, majd pedig ha kérdések lesznek, azokra a helyettes államtitkár úrral és a miniszteri biztos úrral válaszolni fogunk.

Az 1. oldalról csak néhány gondolatot mondanék. Az első változatban igazából sebességváltó gombok szerepeltek a dokumentum 1. oldalán. Ennek az volt az oka, hogy magának az anyagnak nem azt a címet adtuk, hogy „Reform” vagy „Teljes

átalakítás”, hanem azt, hogy „Fokozatváltás”, mégpedig azért, mert a magyar felsőoktatás folyamatosan változik. Az elmúlt 25 évben nagyon sok olyan hatás érte a felsőoktatási rendszerünket, ami valamifajta nyomot hagyott rajta. Ezek jelentős része egyébként jó irányban haladt, természetesen olyan problémákkal, vagy mondhatjuk azt is, hogy olyan vadhajtásoknak is nevezhető elemekkel, amelyek kijavítása, illetve átalakítása ennek az anyagnak a lényegi eleme. Nem akartunk nagyon nagyot mondani, nem akartuk az egész rendszert a talpáról a fejére állítani, hanem azokat az elemeket emeltük ki és azokra tettünk javaslatot, amelyeket a kerekasztaltól kapott visszacsatolások, az általuk írt részek, valamint az az erős társadalmi egyeztetés, ami tavaly október és december között zajlott, visszaigazoltak. Az első ábra a váltógombok helyett most már több mindent mutat, részben színesebb, részben pedig az összes tudományág megjelenik benne.

Nagyon fontos megvédeni egy ilyen anyagot azzal szemben, hogy mit gondolnak rólunk a világban. Mi az OECD 2014-es országjelentését tekintettük alapnak, de nyilván nagyon sok ilyenfajta vélemény létezik. Melyek azok a pontok, amelyek a magyar oktatási rendszert, és ezen belül a felsőoktatás rendszerét leírják? Azt hiszem, ez az az öt pont – amelyeken most nem akarnék keresztülmenni –, amely talán a legjobban jellemzi a felsőoktatási rendszer állapotát, és a stratégia sok más minden mellett ezekre is megpróbál választ találni.

Azon túl, hogy hogy látjuk magunkat és hogy látnak bennünket kívülről, ha megnézzük, mi indokolta azt a tényt, hogy ezeket az irányokat most már tényleg rögzíteni kellett, a felsőoktatási rendszer érdekeltségi körébe tartozók, az alkalmazók, a tulajdonos vagy a fenntartó állam és maguk a felsőoktatási intézmények – itt nyilván elválik az intézmény, illetve az oktató dolgozók, valamint a hallgatók – mindannyian eljutottak odáig, hogy azt a fajta rendszer-átalakítást, ami az elmúlt 25 évben folyamatosan zajlott, most le kell zárni és meg kell mondani, hogy merre akarunk haladni. Ennek sok eleme látszik ezen a stratégián és látszik a hasonló folyamatokon. Ennek tehát már mindenképpen ideje volt.

A következő ábra azt mutatja, hogy hogyan jött létre ez a felsőoktatási stratégia. Mint említettem, ez nem a Felsőoktatási Államtitkárság terméke. Ezt ugyan mi koordináltuk, de ennek a kialakításában nagyon sokan részt vettek. Az eredeti kerekasztal funkcióját visszaállítottuk, és a tagokon keresztül mindenki tudott ehhez csatlakozni. Ennek az volt a praktikus oka, hogy nem lehet egy nagyon széles kerekasztalt menedzselni, ezért maradtunk annál, hogy az eredeti tagok, tehát a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete, a HÖÖK, a Magyar Rektori Konferencia, valamint az MKIK jelent meg direktben a kerekasztalnál, és a sajtón keresztül bárki tehetett megjegyzést, véleményt.

Egy stratégiafejlesztésről van szó, ami a vállalatoknál tipikus folyamat. Itt önmagában nemcsak a dokumentum a lényeges, hanem ennek a kezelése is. Ez a dokumentum a pillanatnyi tudásunknak megfelelő elképzeléseket tartalmazza, de, mint minden stratégia, addig jó, amíg a feltételek meg nem változnak. Ennek eleme a stratégia-felülvizsgálati folyamat. A stratégia kezelése a Felsőoktatási Államtitkárságon belül egy főosztályon történik. Minden évben egyszer kézbe fogjuk venni és meg fogjuk nézni, hogy azok a kiinduló feltételek, amelyek alapján ez az anyag létrejött, változtak-e, és ha változtak, akkor annak megfelelően módosítani fogjuk, hiszen nem lehetünk minden olyan tudásnak a birtokában, ami az elkövetkező 15 évet le tudja fedni.

Felmerülhet az a kérdés, hogy mi változott az elmúlt évhez képest. Nos, ez egy szélesebb körű anyag abban az értelemben, hogy nemcsak problémákat vetett fel, hanem megnézte azt is, hogy mire tudunk építeni, és nemcsak irányokat határozott meg, hanem ténylegesen akciókat határoztunk meg annak érdekében, hogy ezt a

stratégiát meg tudjuk valósítani. A stratégiafejlesztések egyik problémája általában az, hogy születik egy szép anyag, aztán a dolog itt véget is ér és nem tudunk vele mit kezdeni. Ehhez az anyaghoz tartozik egy sok pontból álló feladat-, akció- vagy programlista. Ezt is publikáltuk, és ha szükséges, a végén ennek az elemeire is rá fogunk térni. Most ezeknek a végrehajtása zajlik.

Amikor stratégiát alkotunk, különösen ha egy alrendszeréről van szó, mint az oktatási rendszer vagy ezen belül a felsőoktatás, akkor nagyon fontos a megfelelő alázat és a megfelelő óvatosság, hiszen egy olyan rendszeréről van szó, amelyik nagyon alacsony dinamikájú. Ha ma beavatkozunk a felsőoktatás rendszerébe, akkor ennek a hatása nem rögtön látszik, hanem csak hosszú idő múlva. Ezért az a fajta felelősség, amit az érdekeltségi kör érzett, az anyagban mindenképpen látszik.

A másik az a fajta lehetőség, amihez szintén felelősség kapcsolódik, hogy egy hétéves ciklus elején – amiben már benne vagyunk – a magyar gazdaságban, aminek része a felsőoktatás is, olyan források jelennek meg, amelyek többet nem lesznek. Ezek felhasználása történik annak érdekében, hogy egy fenntartható, hosszú távon jól működni képes felsőoktatási rendszer jöjjön létre. Ezt a lehetőséget és felelőséget mindenképpen ki kell használni és mindenképpen élni kell vele.

A stratégiai terv felépítése ezen az ábrán látszik. A jövőkép meghatározásán túl ezt nyilván le kell bontani stratégiai célokra. A felsőoktatási intézményrendszerben három követelmény van, az oktatás, a kutatás és a felhalmozott tudás társadalmasításának a kiválósága. A stratégia jelentős részben e köré a három elem köré épül. Viszont ahhoz, hogy ezeket hatékonyan létre tudjuk hozni, különböző támogató vagy részstratégiákat kell megállapítanunk. A pillanatnyi környezetünknek, a felsőoktatási rendszer állapotának megfelelően itt négy területet határoztunk meg. Az egyik a profiltisztításra és az intézményspecializációra vonatkozó stratégia, a másik az intézményrendszer átalakítása, a harmadik az oktatási innováció, a negyedik pedig a hatékony intézményirányítás. Ez az, ami a stratégia lényegi részét képezi. Ez nem specifikus, tehát nem tartalmaz speciális tudományterületeket vagy ágazatokat.

Ezen túl a stratégiának van egy fejezete, amely a pillanatnyi gazdasági-társadalmi folyamatokból vezethető le, hogy melyek azok a területek, ahol specifikus dolgokat kell meghatározni. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy az összes többi ágazat – s itt a bölcsészképzést meg a jogászképzést szokták említeni – nem dolgozza ki a saját stratégiai tervét. Ezek szintén készülöben vannak, a bölcsészképzés stratégiája már létezik, a jogászképzés most alakul, és az összes többi terület is dolgozik saját stratégiájának a kialakításán.

Ez az öt terület azért jelent meg, mert ezek azok, ahol vagy olyan lehetőséget, vagy olyan problémát érzékelünk, ami külön beavatkozást igényel. Az első a pedagógusképzés területe – azt hiszem, hogy erről nagyon sokat nem kell beszélni –, a második az orvos- és egészségügyi képzés. Itt a helyzet egy kicsit viaszos, itt inkább a lehetőség az, ami külön megjelenítette ezt a területet. A magyar orvosképzéssel nincs baj, sőt ha a magyar felsőoktatás egészét nézzük, azt látjuk, ez egy olyan terület, amely valóban eladható terméket állít elő, s mind itthon, mind a külföldi hallgatók számát tekintve attraktív képzés. Viszont ahhoz, hogy ennek a szintje fenntartható legyen, hogy ezt tovább tudjuk fejleszteni akár a hazai, akár a külföldi orvostanhallgatók számának növelésével, olyan beavatkozásokra van szükség, ami részben az orvosképzés hátterének, infrastruktúrájának, struktúrájának a fejlesztését, részben pedig a klinikai háttér fejlesztését igényli. A műszaki, természettudományos, informatikai képzés tisztán gazdasági típusú probléma. Itt egyértelműen az a helyzet, hogy a vállalatok nagyobb mértékben igényelnek szakembereket, mint amennyit a felsőoktatás ki tud bocsátani. Ez ezért jelenik itt meg. A gazdasági képzés hasonló indokok miatt jelenik meg az anyagban, az agrárképzés, mint ötödik terület, szintén a

magyar gazdaság egyik specifikus területe. Ez az öt terület csak azért került kiemelésre, mert itt látunk lehetőséget, illetve erőteljes szükségességet, ezen túl viszont minden más terület saját stratégiájának a kialakításával foglalkozik.

A 15. oldalról néhány elemet szeretnék kiemelni. A teljesítmény megjelenik az anyag címében és alcímében is. A körülöttünk lévő világ mindenképpen azt indokolja, hogy muszáj jobban és többet tevékenykednünk. Azt hiszem, azt senki nem vonja kétségbe, hogy növelnünk kell a követelményeket részben a hallgatókkal, részben az oktatókkal és kutatókkal szemben, hiszen a környező világ ebbe az irányba halad, és a versenyhelyzet – részben az intézmények között itthon, részben a diszciplinák között, részben pedig a magyar felsőoktatás és a környezete között – ezt igényli. Ennek egy sor eleme van, mint a hallgatói teljesítmény mérése, a bemeneti feltételek változtatása, nyilván elegendő időt hagyva a felkészülésre, de idetartozik az oktatói és kutatói teljesítmények értékelése, ezek mérése, amihez egy sor dolgot kívánunk kötni.

Nagyon röviden szólnék a magyar felsőoktatás nemzetközi beágyazottságáról. Azt hiszem, hogy e tekintetben nem állunk túlzottan jól. Hallgatóinknak körülbelül a 10 százaléka vesz részt külföldi részképzésben – ennek sokféle indoka van –, ezen mindenképpen szeretnénk változtatni. De szeretnénk változtatni azon is, hogy a nemzetköziesítéssel – amit a rendszerváltoztatás után nagyon jól elkezdtünk, de ami egy kicsit mintha lelassulni látszana – tudjunk mit kezdeni. Fontos, hogy a hallgatóink vegyenek részt külföldi képzésekben, de az is fontos, hogy utána jöjjenek haza, és találjunk megoldást arra, hogy hogyan tudjuk őket itthon tartani. S az is fontos, hogy a magyar felsőoktatásban nagyobb mértékben vegyenek részt külföldi hallgatók. Ennek is egy sor eleme van. E tekintetben egyébként nem állunk rosszul, a magyar felsőoktatásban körülbelül 8 százalék a külföldi hallgatók részaránya. Ennek ellenére nem ülhetünk a babérjainkon, hiszen Németországban például 15 százalék, és mi ezen a területen versenyzünk. De idetartozik az idegen nyelven folyó oktatás, illetve az azzal kapcsolatos követelmények is.

Most pedig áttérnék az oktatásra és a kutatásra. A felsőoktatási intézményeknek, különösen Magyarországon, meghatározó szerepe a kutatás-fejlesztés, részben az alapkutatás, ami a tudásunk megújítását jellemzi, részben pedig az a kutatás-fejlesztési tevékenység, ami a környezetünk – nemcsak a vállalatok, hanem a társadalmi környezetünk – irányába hat, és elősegíti azt a fajta innovációs képesség- és készségnövelést, ami egyrészt kiemelten fontos cél, másrészt pedig ennek a finanszírozása az elkövetkező időszakban mindenképpen biztosított.

Ki kell emelnem egy nagyon fontos dolgot. Nem tipikus az a fajta együttműködés, amit az ilyen típusú kutatási feladatok igényelnek. Nagy hangsúlyt helyeztünk a stratégiában arra, hogy az intézmények egymás között, vagy az intézmények más intézményekkel, közfinanszírozású kutatóhelyekkel – az MTA-val és a minisztériumhoz tartozó kutatóhelyekkel – és magánintézményekkel is együttműködjenek. Ennek a finanszírozása kiemelt kérdés. Nemzetközi benchmarkok alapján látszik, hogy sokkal hatékonyabb azoknak a kutatás-fejlesztési vagy kutatási forrásoknak a felhasználása, ahol a finanszírozás nem az intézményhez, hanem egy kisebb egységhez – diszciplinához, tanszékhez, karhoz, kutatócsoporthoz vagy személyhez – kötődik. Ennek vannak pozitív példái Magyarországon, a Lendület program tipikusan ilyen. Így gondoljuk a felsőoktatási alapkutatások finanszírozását is.

A következő ábra mutatja a harmadik funkcióját a felsőoktatási intézményrendszernek. Ha megnézzük az intelligens szakosodási stratégiát, a központi régión, Budapesten, Pest megyén kívüli részeit, akkor jelentős részben a felsőoktatási intézmények azok, amelyek ennek alapját képezik. Ennek a magyar gazdaság sajátos szerkezete az indoka. Azt hiszem, ezt a funkciót nemcsak

lehetőségként, hanem kötelezettségként is kell tekintenünk, amennyiben a felsőoktatási intézmények, amelyek országos lefedettsége kifejezetten jó, illetve jobb, mint akár a magán kutatóintézetek, magán kutatóhelyek vagy az állami kutatóhelyeké, ezt a funkciót el kell hogy vállalják.

A következő, bocsánat, egy kicsit gyors vagyok, elnök asszony azt mondta, hogy 15 perc alatt össze kell foglalni, és most már 20 perce beszélek, ha még szabad 10-et...

ELNÖK: Nyugodtan. Mondtam, hogy 30 perc is lehet.

DR. PALKOVICS LÁSZLÓ, az Emberi Erőforrások Minisztériumának felsőoktatásért felelős államtitkára: Köszönöm. Az intézményrendszer, a zárójelek között szándékosan szerepel átalakítás, struktúrája kialakult az elmúlt 25 évben. Erre utaltam az előbb, hogy gyakorlatilag az ország ilyen értelmű lefedettsége majdnem teljes. Nem minden területen, de majdnem teljes. Azt hiszem, a gazdaságszerkezetünkhöz, társadalomszerkezetünkhöz ez a struktúra majdnem teljes mértékben illeszkedik. Ami tulajdonképpen új elemként jelent meg, az az, hogy a határon túli magyar nyelven oktató intézményeinket is e rendszer elemének tekintettük. Erre majd a későbbiekben egy kicsit ki fogunk térni. Egyébként a mostani felvételi tájékoztatóban ezt már így is hirdettük meg.

Ami nagyon fontos és a következő ábrán látszik, hogy melyek azok a részek az országban, ahol felsőoktatási szolgáltatás nem érhető el közvetlen mértékben. Itt minél kékebb a szín, az a régió annál távolabb van megközelíthetőség szempontjából olyan felsőoktatási intézménytől, ahová az ott élők valamilyen módon tudnának csatlakozni. Ez részben oktatási, részben az előbb említett intelligens szakosodási stratégia miatt fontos. Tehát, ha a kék területeket nézzük, akkor ebből azért nagyjából látszik, hol van szükség a felsőoktatási hozzáférés bővítésére. Itt megint csak végeztünk egy vizsgálatot. Ez az ábra arra vonatkozik, hogy milyen időtartományon belül lehet megközelíteni az adott régióból azt a felsőoktatási intézményt. Itt optimistán számoltunk, részben személyautóval, részben autópályán, autópályán, illetve egyéb más módon történő megközelítéssel. Ha ezt tömegközlekedéssel tesszük, akkor ezek az időtávok hosszabbak.

Ami ennek a lényege, az a következő, inkább kvantitatív, mintsem kvalitatív ábrán látszik, hogy melyek azok a területek, ahol ilyen értelemben nincs, vagy nagyon nehezen érhető el felsőoktatási szolgáltatás. Itt látszik az, és majd rátérnék egy kicsit a közösségi működtetésű intézmény fogalmára, hogy vannak olyan területek, ahol szükséges lenne létrehozni ilyen típusú szolgáltatást. Több helyen elindultak, például Salgótarjánban már tavaly elkezdünk az önkormányzatokkal, illetve a vállalatokkal arról tárgyalni, hogy hogyan tudunk egyfajta közösségi módon működtetni, de mindenképpen felsőoktatási funkciót létrehozni. Azt hiszem, ebből látható, hogy nagyjából ezek a területek, amelyek az előző ábrán kékkel voltak jelezve, ahol nehéz megközelíteni felsőoktatási intézményeket.

Itt a stratégia egyik eleme a közösségi működtetésű főiskola. Így hívtuk ezt, bár ez az elnevezés nem túl szerencsés, ugyanis a működési módot jellemzi, nem az oktatási formát. Kétfajta közösségi intézménymodell létezik a világban, az egyik Amerikában, Kaliforniában, az valóban saját jogán képez hallgatókat. Igazán azért ez felsőoktatásnak nehezen nevezhető. Vagy Franciaországban van egy másfajta modell, ahol a közösség, és mi ezt így értelmeztük, keretek biztosít, finanszíroz egy meglévő másik egyetem, főiskola kihelyezett képzését. Ez a fajta működési mód, amelynek meghatározásával foglalkozunk most. Ahogy említettem, erre vonatkozóan van már néhány példa, és ezek rendszerét szeretnénk mindenképpen bővíteni. Ez az

elkövetkező fél év, egy év feladata. Itt a közösségi főiskola mint intézmény nem értelmezhető, ezért közösségi működtetésű intézményekről beszélünk.

Az intézményrendszer átalakítása vagy alakítása. Az elmúlt 25 évben azt, hogy hol, ki, mit képez, bizonyos szempontból mindenképpen pozitív irányban alakult, hiszen részben a diszciplínák száma növekedett, részben a hozzáférés növekedett. Tehát azt hiszem, ha össze kell hasonlítanunk a felsőoktatást egyéb más nagy rendszerekkel, akkor ebben az értelemben a felsőoktatás rendszere mindenképpen sikeresebb volt. Ennek ellenére figyelembe kell venni azokat a szempontokat, ami az intézményrendszer teljes irányítására vonatkozik, mennyire optimálisan működnek az intézményeink. Ezért ennek a stratégiának egyik eleme az, hogy áttekintsük, hogy a mostani intézményhálózatot hogyan lehet optimálisan működtetni.

Ennek egy nagyon fontos eleme van, hogy most működő felsőoktatási intézményt, tehát hozzáférést semmiképpen nem akarunk megszüntetni, sőt, ahogy az előzőekben látszott, inkább növelni szeretnénk ezek számát. Viszont annak érdekében, hogy a csökkenő hallgatói létszámmal a finanszírozhatóság, az oktatási intézmény működése biztosított legyen, több intézkedést kell meghoznunk. Azt hiszem, itt össze kell egyeztetnünk egy alapvetően társadalmi érdeket egy egyébként ehhez nem szükségszerűen passzoló gazdasági érdekekkel. Azt a megoldást kell megtalálnunk, hogy maradjon felsőoktatási hozzáférés, viszont valóban tudjuk működtetni. Erre vonatkozik ez a táblázat.

A következő lényeges eleme a felsőoktatási stratégiának az, hogy mit és hogyan tanítunk. Itt felmerül a kérdés, hogy valóban jól tanítjuk-e azt, amit tanítunk, megtanítjuk-e a hallgatót, vagy azt érzük el, hogy a hallgató megtanulja azt, amit egyébként az intézmény át akar vinni. Sok ilyen eleme van ennek a stratégiának, ezek közül az egyik egyébként a duális képzés, ahol a tanulás élményét, a tudásszerzés élményét szeretnénk a hallgatók esetében erősíteni, ennek részleteivel most nem foglalkoznánk, itt alapvetően majd a törvény módosításánál a kontaktórák számának és az arra vonatkozó követelmények módosításával erre mód lesz.

Az intézményirányítási rendszer. Azt hiszem, ezt lassan itt majd befejezném, és inkább a kérdésekre válaszolva térnék rá a többi ügyre. Gyakorlatilag 2000 óta folyamatosan beszélünk arról, valóban jó-e az, hogy az akadémiai, illetve a gazdasági vagy működtetésirányítás összekapcsolódik. Több vélemény létezett ebben az ügyben. Tavaly azzal, hogy a törvénymódosítás a kancellár, tehát egy működésért felelős vezető intézményi megjelentését létrehozta, azt hiszem, ez a vita eldőlt. A kancellárok működésmódját, ennek az optimális megoldását a Rektori Konferenciával kötött megállapodásunk alapján tekintjük át. Erre vonatkozóan készítettünk egy rövid prezentációt. Erre majd rátérnénk. Ennek bizonyos elemei már most jól látszanak, ami ennek pozitív hatását jelzi. Önmagában viszont a két funkció, az akadémiai ügyekért felelős rektor és az intézményműködtetésért felelős kancellár közötti feladatmegosztás nem teljes mértékben teljes, hiszen a rektor ilyen értelemben csak a szenátuson keresztül tudja megmérni döntésének helyességét, kívülről viszont nem nézi meg senki az intézmény működését. Ezért javasoltuk azt, hogy, egyéb országok példájához hasonlóan, hozzunk létre egy olyan testületet, ami kívülről tekint rá az intézményre, és bizonyos jogosultságokkal rendelkezik.

Itt a stratégia első változatában, azt hiszem, novemberben még más elvet írtunk le, aztán a Rektori Konferencia javaslatát követtük, hogy ez a konzisztóriumnak nevezett, magyarul még mindig nem tudunk jobb szót rá, nem igazán fenntartói testület, németül Hochschulrat, angolul board of trustees típusú testület jöjjön létre. És bizonyos ügyekben, amelyek az intézmény hosszú távú működését, tevékenységét érintik, rendelkezzen egyetértési jogosultsággal. Itt a

Rektori Konferenciával egyetértve maradtunk ebben, és ennek a funkciónak a részletes leírása most folyik.

A hallgatói önkormányzati rendszer újraszabályozásáról Gulyás Tibor fog beszélni, erre most nem térnék ki. Ennek nyilván vannak törvényi vonatkozásai, ebben egyeztetünk a HÖÖK-kal, és azt hiszem, egyet is értünk.

Nagyon sok olyan eleme van a stratégiának, amely az optimális működésre vonatkozik. Ha lesz erre vonatkozó kérdés, arra válaszolni fogok.

Röviden ennyit szerettem volna elmondani. Ezzel fél órát töltöttünk el. A felmerülő kérdésekre természetesen válaszolni fogunk. Van adatunk sok mindenre, tehát tudunk mutatni néhány dolgot.

Miután a kancellári rendszer működtetése szintén megjelent egyik pontként, ezért ha elnök asszony megengedi, átadnám a szót Solti Péter kollégámnak, hogy erről beszéljen.

ELNÖK: Természetesen. Parancsoljon!

Dr. Solti Péter miniszteri biztos tájékoztatója

DR. SOLTI PÉTER miniszteri biztos: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Tisztelt Bizottság! Miniszteri biztosként többek között az intézményirányítási rendszer kialakításáért és működtetésért felelek. Ebben a körben a kancellári rendszer kialakítását és működtetését segítem az államtitkárságon belül, ezért is kaptam most meg a szót.

A szükségességre alapvetően azért volt szükség, mert a korábbi rendszerben, ami a rektor és a szenátus közt osztotta meg a felelősséget – amire államtitkár úr is kitért –, nem volt teljes mértékben követhető és mérhető az, hogy a felelősségi viszonyok hogyan alakulnak az intézményen belüli döntésekért. Ezért az egyik elsődleges fontosságú lépés volt a kancellári rendszer bevezetésénél a felelősség tisztázásának a kérdése.

A másik, ami ehhez kapcsolódott, hogy egy alapvetően egyszemélyi vezetésben vagy akár egy testületi vezetésben nem feltétlenül tud a szakmaiság olyan szinten és olyan mélyen megnyilvánulni, mintha megfelelő funkciókat szétválasztunk a működtetés, illetve az alapfunkciók tekintetében az oktatás, a kutatás és az irányítás szempontjából. Ha megfelelő szakmaisággal rendelkező vezetőket rendelünk ezeknek az irányítási területeknek az élére úgy, hogy ezek számon kérhetőségét jogszabályi szinten biztosítjuk, akkor egyrészt a számon kérhetőség, másrészt az átláthatóság – ami szintén fontos feltétel volt a rendszer kialakításánál – biztosítva lehet.

Nézzük a következő diát! Azok a vélemények, elképzelések a részünkről, aminek a külső kontroll szempontjából aktualitása is van, ezekben a hetekben meg is jelentek. Amit ezen az ábrán látnak, az egy példarendszer. Ebben az esetben az Állami Számvevőszék hasonlította össze hat intézmény kontrollkörnyezetét, kockázatkezelését, információs és kommunikációs rendszerét, kontrolltevékenységét, illetve a monitoring rendszerét. Az ábrából könnyen meg lehet állapítani, hogy a zöld pipák területi lefedettsége viszonylag alacsony. Pont ez a terület az, amely a működtetés tekintetében az intézményeknél a hatékonyság vonatkozásában alulreprezentált. A kancellárok működésének pont az lenne az egyik fontos mérhető pontja, hogy ezeket a területeket megfelelő módon kezelni tudja és helyre tudja tenni annak érdekében, hogy egy következő vizsgálatnál már ne feltétlenül azokat az eredményeket lássuk, mint amiket most látunk.

Az elvárásainkból adódóan több következtetést is le tudunk szűrni. Egyrészt azt, hogy a jogszabályi háttérből következően az egyszemélyi felelősség kérdései lényegesen egyértelműbbé tehetők mind a rektor, mind a kancellár vonatkozásában.

Ebből nyilván sok minden következik. A rendszer értékelését folyamatosan végeztük az első kancellári kör megbízását követően, és mind a rektorokkal, mind a kancellárokkal számos alkalommal ültünk le, hogy a kialakuló rendszert értékelni tudjuk. A rektorok részéről több olyan visszajelzés érkezett, hogy ennek van előnye és hátránya is. Nyilván személyiségfüggő, hogy melyik rektor hogy élte meg ezt a kérdést, de alapvetően pozitív visszajelzéseként jelentkezett olyan kapacitástöbblet az irányítói oldalon, elsősorban az alapfunkciók – oktatás, kutatás – tekintetében, ami lehetővé teszi, hogy az oktatási és a kutatási tevékenység mélységére tudjon az akadémiai vezető koncentrálni. Tehát mindazok a napi működtetési problémák, amik eddig a rektori irányítást nehezítették, behatárolták, azzal, hogy egy, a működtetésért felelős szakember is megjelenik az intézmények vezetése életében, sokkal nagyobb mozgásteret biztosít az intézmények oktatási, kutatási irányainak a meghatározásához. Ez mindenképpen pozitív visszajelzés volt. Ha mindennek a negatív oldalát nézzük: a rektorok jelentős része azt érezhette, hogy kevesebb mozgásteret, kisebb hatásköre van a korábbiakhoz képest, de ha a minőséget és ezeket az igényeket nézzük, akkor van egy jól beforgatható kapacitástöbblet, amit a rektorok kezelni is tudnak.

A másik: az intézmények működtetési területe olyan szakemberek irányítása alá kerül, akiknek a számon kérhetősége adott. Nagyon fontos itt a fenntartó szerepe. A fenntartónak egy kicsit közelebb kell lépni az intézményekhez, sokkal jobban és precízebben kell a működést és az alapvető funkciók biztosítását néznie. Itt utalok vissza a korábbi állami számvevőszéki vizsgálatra. Ha a fenntartó és a működtetésért felelős kancellár között egy nagyon szoros számon kérhetőségi kapocs van, akkor ez egy könnyen biztosítható elem.

Végezetül: az átláthatóság szintén megjelent igényként. Abban az esetben, ha rendszerszinten kiépül a kancellároknak és alapvetően az intézmények működtetésének a számonkérése, akkor ezt értelemszerűen mind a fenntartó, mind a társadalom felé megfelelő módon, transzparensen lehet biztosítani, és be lehet mutatni, hogy az intézmények működése, működtetése mérhetően pozitív irányban alakult.

A legfontosabb fenntartói elvárásokat nem olvasnám fel, de ha kérdés merül fel ezzel kapcsolatban, akkor nagyon szívesen válaszolok.

Most az értékelési szempontokra térnék rá. A november 15-én kinevezett első kancellári kör – itt 21 intézmény kancellárjáról van szó – négy hónapig kvázi próbaidőben látta el ezt a tevékenységet. Az ő tevékenységüket három szempont szerint értékeltük. Egyrészt személyes interjú keretében önértékelést végeztek a kancellárok úgy, hogy megkérdeztük őket, ők mit látnak a saját maguk működéséről, mennyire látják azt, hogy hosszabb távon is segítenék az intézményeket. A rektorokkal külön leültünk értékelni a kancellárok és a rektorok együttműködésének a kérdéseit, mi magunk pedig a fenntartó oldaláról végeztünk az igazgatási terület teljes bevonásával egy értékelést a kancellárok működéséről. A január 1-jén kinevezett kancellárok értékelése is hasonló módon fog majd történni a próbaidő végén.

Államtitkár úr is kitért arra, hogy a Magyar Rektori Konferencia külön is értékelte a kancellárok teljesítményét egy elektronikusan kiküldött kérdőív segítségével. Ennek az alapelemei a következő dián láthatók. A kérdőívet kizárólag az állami intézmények rektorai kapták meg, 19 egyetemi és 10 főiskolai rektor, tehát összesen 29-en. Ezek közül 21 intézményben volt az első körben november 15. óta kinevezett kancellár. Összesen 10 válasz érkezett be, 4 rektor jelezte, hogy még nincs elég tapasztalata, 15 rektor pedig nem válaszolt a kérdésekre. *(Dr. Palkovics László: Nagyon rövid volt az idő.)*

Valamennyi kérdésre, amely kitért a kancellár együttműködési hajlandóságára, a kancellár szakértelmére és a kancellár munkájára általánosságban, nagyjából hasonló válaszok jöttek vissza a Rektori Konferencia értékelésében. Nagyságrendileg a rektorok kétharmada volt elégedett vagy inkább elégedett a kancellárok munkájával, az elégedetlenek pedig nagyjából egyharmadot képviseltek. Ez az első négy hónapból nagyjából az értékelési periódus felénél történt, de azóta nagyon sok külön személyes egyeztetés és visszajelzés volt ebben a témában. Azt gondolom, hogy ezek is finomodtak és a rektorok szempontjából pozitívabbá vált ez a kép.

Vannak konkrét szöveges visszajelzések a rektorok és a kancellárok kapcsolatáról. De én azzal zárnám a kancellári rendszer értékelését, hogy összességében úgy látjuk, a kancellárok valamennyien elégedettek voltak és változatlanul kihívást látnak ebben a feladatban, és a rektorok véleménye is pozitívabb volt a korábbi visszajelzésekhez képest, tehát összességében elégedettek. A fenntartó részéről is azt kell látnunk, hogy a kancellárok betöltik az első visszajelzések alapján azokat a funkciókat, amiket elvárunk tőlük. Köszönöm szépen.

DR. PALKOVICS LÁSZLÓ, az Emberi Erőforrások Minisztériumának felsőoktatásért felelős államtitkára: Még egy utolsó fóliát az elkövetkező időszak feladatairól. Nagyon röviden arról, hogy az év maradék részében milyen feladatok előtt állunk. Említettem a részletes feladatlistát, ez is itt van, tehát ha konkrét ügyekben kérdések merülnek fel, tudunk rá válaszolni. Itt alapvetően meg fog jelenni az Nft. módosítása, részben a stratégiából levezethető módon, másrészt meg fognak jelenni azok az ügyek, amit az elmúlt időszakban nem rendeztünk. Ez egy nagyon nagy feladatcsomag, a képviselő hölgyek, urak ezzel fognak szembesülni. A másik a képzési portfólió átalakítása. Jelen pillanatban ez az MRK szaktanácsadó bizottságában zajlik. Itt megint arról van szó, hogy 10-11 éve nem igazán nyúltunk ehhez hozzá. Most azt próbáljuk az adott szakterület képviselőivel végignézni, hogy hol kell módosítani, melyek azok a szakok, amelyek esetleg nem úgy működnek, ahogy azt gondoltuk, hol kell létrehozni újabb szakokat. Ez egyeztetés, nem a minisztérium döntése.

Az állami felsőoktatási intézményi struktúra átalakításáról röviden beszéltem, ez egy nagy feladatcsomag. Az intézményrendszer hiányzó irányítási elemeinek kidolgozása, részben a kancellári rendszer működésének pontosítása, részben az említett konzisztórium működésének leírása és létrehozása a feladat erre az évre, és van egy sor, a stratégiából levezethető egyéb programunk. Tehát ez a hatvanegynéhány elemes feladatlistához tartozik, illetve egy kifejezetten fontos eleme ebben az évben a bér- és jövedelmi struktúra áttekintése. Az FDSZ-szel ezt a munkát elkezdtük, erről most többet nem szeretnék mondani, de a feladat az feladat, és haladunk vele előre. Köszönöm a figyelmet.

Kérdések, észrevételek, válaszok

ELNÖK: Köszönjük szépen államtitkár úr és miniszteri biztos úr beszámolóját. Most a képviselőknek van lehetőségük, hogy kérdéseiket feltegyék. Parancsoljanak! Pósan alelnök úr, parancsoljon!

DR. PÓSÁN LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Államtitkár Úr! Az elmúlt egy-két hétben a sajtóhírekben az ÁSZ-vizsgálat eredményéről lehetett olvasni, bár nyilván ezek nem nagyon részletesek. Kérdésem az, hogy az ÁSZ-vizsgálatot követően, annak tanulságait, következményeit tekintve, mi a helyzet. Erről szívesen hallanék két-három mondatot.

Egy másik kérdéshez is szeretnék hozzászólni az orvosképzés apropóján, és engedtessek meg, hogy itt még egy területre felhívjam a figyelmet. A

kapacitásbővítések, egyáltalán ennek fejlesztése nyilván fontos, de ennek is van egy másik oldala. Az orvosképzés gyakorlati része mégis csak létező, valós betegellátó intézményekben történik, döntően klinikákon. Az OEP-finanszírozás szempontjából nyilvánvalóan kulcskérdés, hogy a klinikák hogyan és mint szerepelnek, illetve ott milyen betegségtípusokkal tudnak találkozni azok a hallgatók, akik orvosnak készülnek. Nagyon leegyszerűsítve gyakorlatilag minden betegségtípussal kellene találkozniuk ahhoz, hogy valóban jó orvosok legyenek. Itt vannak-e koordinációk, együttműködések az egészségügyi pénztárral és az egészségügyi irányítással, mert ezek egymástól elválaszthatatlannak tűnnek.

A harmadik dolog, amit szeretnék felvetni, hogy a kancellárok hivatalba lépésével a törvény előírta azt is, hogy az intézményeknek ehhez kell igazítaniuk az SZMSZ-eiket, szabályzataikat. Kérdezem, ezzel kapcsolatban hogy állnak országos az ügyek. Itt körülbelül milyen további lépésekre lesz még szükség, ha egyáltalán lesz? Ezzel kapcsolatban szeretnék egy nagyon rövid választ kapni.

Még egyetlen és utolsó kérdés, ami megint csak az egyetemi, főiskolai világon túlmutat ugyan, de nagyon erőteljesen befolyásolja az itteni történéseket. Nevezetesen a MAB, a Magyar Akkreditációs Bizottság kérdése. Itt az elmúlt esztendőben jó néhány anomáliával, furcsa dologgal találkoztunk sajnos, leginkább a doktoriskoláknál, de számos egyéb esetben, a különböző szakok akkreditációjánál, intézményi akkreditációnál, és így tovább. Jó néhány egyetem tudna ezzel kapcsolatban nem feltétlenül felhőtlen véleményt mondani. Tehát tervbe van-e az véve, hogy ezen a területen, anélkül, hogy az akkreditáció a szakmai értelemben vett autonómiát bárhogy is csorbítaná, de a működési oldalon azokat az anomáliákat, amiket tapasztalni lehetett, valahogy jogi értelemben rendbe tegyék? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Vinnai Győző, parancsoljon!

DR. VINNAI GYŐZŐ (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök asszony. Két kérdésem lenne. Államtitkár úr említette, hogy növelni kell a követelményeket a felsőoktatásban, és elég nagy hangsúlyt helyez a teljesítményre, a minőségre. De ma reggel azt olvasom, hogy bár 2020-tól kötelező lesz a B2-es típusú középfokú nyelvvizsga, de ha most nézzük a jelentkező hallgatókat, akkor kétharmaduk, 67 százalékuk nem tudna felvételizni. Ebből adódik az a kérdésem, mert van még néhány évünk, öt-hat év, hogy milyen lépéseket tettek. Mert rendben van, hogy a felsőoktatási stratégiában ez benne van, el is tudom fogadni, és nagyon sokan el tudjuk fogadni ezt, de ez komoly egyeztetéseket igényel akár a nyelvtanítás átalakításában is, hogy ide el tudjunk jutni. Erről mindenképpen szeretnék hallani, hogy milyen egyeztetések folynak akár a köznevelési államtitkársággal, akár a gimnáziumokkal, szakközépiskolákkal.

A másik kérdésem a pedagógusképzésre vonatkozik. Hiszen itt az anyagban is láttuk egy pillanatra föl-villanni, hogy ez egy nagyon fontos terület. Annál is inkább, mert itt, mondhatom azt, a Ratkó-nemzedék, az '50-51-52-53-ban születettek nyugdíjba mennek. Emellett volt, az én véleményem szerint, bár lehet, hogy nem mindenki osztja ezt a véleményt, egy olyan időszak, amikor a pedagógusképzés, hogy finoman fogalmazzak, nem volt éppen a teljesítménye csúcsán. Itt a bolognai rendszerre utalok ebből a szempontból. Most pedig visszajön az Nft. szerint az osztatlan képzés. Hogyan próbáljuk a pedagógusképzést erősíteni nemcsak a stratégiai anyagban, hanem magában a felsőoktatási törvényben? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Jeleztem alelnök úrnak, hogy én is szeretnék kérdéseket feltenni, úgyhogy engedjék meg, hogy ezt most megtegyen. A stratégiában olvasható

finanszírozáshoz kapcsolódó kérdésem lenne. Azt olvashatjuk, hogy a közvetlen állami támogatás jelentős mértékben nem növelhető a következő évtizedekben. Ezt nagyon súlyos kijelentésnek tartom. Úgy gondolom, ha valamilyen eredményt várnak el, illetve vár el a kormányzat az intézményektől, akkor ehhez a megfelelő finanszírozási háttérrel is biztosítani kell. Ha nemzetközi összehasonlításban vizsgáljuk meg a magyar felsőoktatás vagy az egyes intézmények finanszírozását - és most nem szeretnék nyugat-európai példákat hozni, mert azokkal sajnos nyilvánvalóan nem érdemes egyelőre sajnos összehasonlítani a magyar intézményeket -, de ha a közép-európai példákat nézzük, akkor azt látjuk, hogy a nemzetközi rangsorban olyan egyetemek tudják megelőzni a magyar egyetemeket, amelyek költségvetése két és félszer-háromszor akkora. Tehát, ha csak a közép-európai térséget, mondjuk, a visegrádi országokat vesszük példaként, akkor látható, hogy úgy tudnak eredményt elérni, ha nagyobb finanszírozási háttér is mögöttük áll. Ezzel nem látom összhangban azt, hogy a közvetlen támogatást nem tudja a kormányzat a későbbiekben növelni.

A másik kérdésem az lenne államtitkár úrhoz, illetve munkatársaihoz, hogy a diplomások aránya az adott korosztályra vetítve hogyan fog alakulni a tervek szerint, mert ezzel kapcsolatban ellentétes kormányzati nyilatkozatokat hallunk. Az EU 2020 stratégiájában azt vállalta a kormányzat, hogy az adott korosztály 40 százaléka lesz diplomás, illetve ez a cél, azután államtitkár úr 33-35 százalékról beszélt. Akkor most ezzel kapcsolatban mit tekinthetünk irányadónak?

A nyelvvizsgálóval kapcsolatban szintén feltennék egy kérdést, de talán egy kicsit konkrétan, mint ahogy Vinnai Győző képviselő úr megtette. Az a terv, hogy a felvételi feltétele lesz a középfokú nyelvvizsga, míg a Köznevelési Államtitkárság által elkészített és a kormány által elfogadott, jelenleg az iskolákban alkalmazott nemzeti alaptanterv azt írja elő egy gimnázium számára, hogy a 12. évfolyamon B1-es szintre kell a gyerekeket egy adott nyelvből eljuttatni. A kéttannyelvű iskolák számára írja elő elvárásaként, hogy B2-es szintre, tehát jelenleg a kéttannyelvű iskolákban tanuló gyerekek azok, akik a NAT szerint el tudják érni azt a nyelvismereti szintet, amit a felvételi feltételül szeretnének szabni. Kérdezem, hogy a NAT-ot fogják-e átalakítani és abban emelik az idegen nyelvi órák számát, vagy ugyanannyi idegen nyelvi órával szeretnék elérni, hogy hatékonyabb legyen a nyelvtanítás, esetleg kiscsoportos nyelvtanításban gondolkodnak. Ezzel kapcsolatban volt-e egyeztetés? Ez nyilván nem az önök asztala, nem önökhöz tartozik, hanem a Köznevelési Államtitkársághoz, mégis ellentmondás, hogy a felsőoktatás részéről megfogalmazódó igény és a köznevelés részéről megfogalmazott teljesítmény nincs összhangban egymással.

Áttekintettem az akcióttervet, amiről államtitkár úr is beszélt. Ennek a 26. pontjában azt olvashatjuk, hogy meg kell szabadítani a felsőoktatási intézményeket az elhibázott PPP-konstrukciók miatt keletkezett adósságoktól. Ezt annak idején a 2010-es kampányban több kormánypárti politikus is mondta. Azóta eltelt öt év. Kérdezem, hogy az elmúlt öt évben e tekintetben sikerült-e eredményeket felmutatni, hol tart ez a folyamat, és hány egyetem van még, ahol az ilyen konstrukciókban keletkezett adósságok a mai napig problémát okoznak, és milyen megoldás lesz ezekre vonatkozóan.

Államtitkár úrhoz hasonlóan én is nagyon fontos területnek tartom a magyar felsőoktatásban az orvosképzést. Az elmúlt hónapokban elkezdtem végigjárni a nagyobb felsőoktatási intézményeket Magyarországon és a rektorokkal egyeztetést folytattam. Már az összes olyan intézményben jártam, ahol orvosképzés folyik, így átfogó képet tudok ezzel kapcsolatban államtitkár úr figyelmébe ajánlani. Rendkívüli lehetőség van Magyarország számára az orvosképzésben, és az a kapacitás, amire még szükség lenne, egy nagyon gyorsan megtérülő befektetés lehetne a kormány, illetve az

állam részéről, hiszen a külföldi hallgatók túljelentkezése az orvosi egyetemekre elképesztő mértékű – nyolcszoros-tízszeres túljelentkezésről lehet beszélni –, de az intézményeknek vagy a klinikai résszel, vagy magával az egyetemi elméleti oktatással kapcsolatban nincs kapacitása arra, hogy meg tudjon felelni ennek az elképesztő mértékben jelentkező igénynek. Az is probléma, hogy míg az elméleti képzés rendkívül magas színvonalú Magyarországon, addig a klinikai részek felszereltsége, modernitása nem tud versenyezni egy nyugat-európai egyetemmel. Ebbe is be kéne fektetni finanszírozási szempontból a magyar államnak, és ez egy nagyon hamar megtérülő befektetés lehetne.

A kancellári rendszerrel kapcsolatban miniszteri biztos úr említette a szakmaiságot, mint az egyik olyan szempontot, ami a kancellári rendszer bevezetését indokolta. Anélkül, hogy megneveznék bármely intézményt vagy rektort, akivel ezekről a tapasztalatokról beszéltem, szeretném elmondani, hogy van olyan kancellár, aki nem kommunikál e-mailben, egyetlen elektronikus levélre sem válaszol, kizárólag csak telefonon tudja őt bárki elérni a munkatársak közül. Szerintem ez teljes abszurditás. A törvényi szabályozás nem teszi kötelezővé, nem biztosítja azt, hogy valóban olyan emberek kerüljenek a kancellári székekbe, akik ezt a feladatot, amely rendkívül nagy döntési lehetőségekkel jár, megfelelő szakmaisággal tudják ellátni. A törvényi feltétel kizárólag annyi, hogy egy valamilyen gazdasági társaságban három év szakmai gyakorlattal rendelkezzen egy kancellár, de még az egyetemi végzettséget sem írták elő. Van olyan egyetem, ahol problémát okoz az, hogy nem az egyetemi világból jött a kancellár, és nem ismeri azt a gondolkodásmódot, ami egy egyetem vezetéséhez szükséges lenne. A rektorok esetében ezzel nincs probléma, mert rektori székbe csak úgy kerülhet valaki, ha előtte évtizedekig jelen volt a felsőoktatásban. Problémát jelent az, hogy idegen a gondolkodása egy kívülről jött kancellárnak, és konfliktusa lehet a rektorral azért, mert nem érti meg a rektor kéréseit.

A munkáltatói jogok újragondolására is szükség lenne a rektor és a kancellár vonatkozásában. A munkáltatói jogokat most már gyakorlatilag mindenki fölött a kancellár gyakorolja, kivéve az oktató és a kutató dolgozókat, de az adminisztráció fölött teljes egészében a kancellár diszponál. Úgy gondolom, a rektornak szüksége lenne arra, ha legalább a közvetlen munkáját segítő nem oktató-kutató dolgozók fölött a munkáltatói jogokat ő gyakorolhatná.

Néhány pontot még kiemelnék a tervezett akciók közül. Az 5. pontban azt írják, hogy a személyes kiválóság növelése érdekében be kell vezetni az oktatók és a kutatók teljesítményközpontú előmeneteli rendszerét. Erről is beszélt államtitkár úr. Ennek a részleteiről kérdezném – csatlakozva ahhoz, amit Pósan alelnök úr is felvetett –, a MAB szerepéről. Ki fogja elvégezni az oktatók értékelését? Van-e már olyan működő rendszer, amit példának tekintenek? Ki fogja ennek az adminisztrációját végezni? Tehát milyen intézményi keretek között fog megvalósulni ennek az előmenetelének? Azt is szeretném megkérdezni, hogy az oktatói életpályamoddellen kívül a nem oktató-kutató dolgozók bérezésével is foglalkoznak-e. A köznevelésben a pedagógus-életpályamodell bevezetését követően feszültség keletkezett a pedagógiai munkát közvetlenül segítőknél az elmaradt bérrendezés miatt. Jó lenne, ha a felsőoktatásban ezt el tudnánk kerülni. Szeretném, ha erre is figyelmet fordítanának.

Lenne még jó néhány kérdésem, de én sem szeretném az időt húzni. Megadom a szót Szabó Szabolcs képviselő úrnak. Parancsoljon!

DR. SZABÓ SZABOLCS (független): Köszönöm szépen a szót, elnök asszony. Ígérem, hogy nagyon gyors és tömör leszek. Jelzem államtitkár úrnak, hogy nagyon részletesen és alaposan átnéztük ezt az anyagot. Ha gondolják, én nagyon szívesen

leülök önnel vagy egy kollégájával konzultálni. Néhány részlet nincs pontosan kifejtve, de ezzel most nem fárasztanék senkit.

Az anyaggal kapcsolatban csak azt jegyezném meg, való igaz az – ahogy államtitkár úr is említette –, hogy a szemléletmódját és a tartalmát tekintve jelentősen finomodott az anyag. Valóban megjelenik benne a bölcsészet és a társadalomtudományok. Nem túl részletesen, de dicsérő szavak kíséretében megjelennek benne. Később az anyag bebizonyítja, hogy ez tényleg fontos lenne, akár stratégiai szempontból is.

A 49. oldalon a felsőoktatási intézmények térhasználatáról egy tartalmilag hibás térkép szerepel. Először azt gondoltam, hogy én hülyültem el, mint geográfus azok után, hogy politikus lettem, de egyeztettem a geográfus szakma legelismertebb hazai képviselőjével, és ő is megerősítette, hogy ez szakmailag hibás. Ő egyébként azt kérte, kérdezzem meg a miniszter úrtól, hogy a 49. oldalon található táblázat – az után a szöveg után, hogy az intézményrendszer fenti elveknek megfelelő átalakításának konkrét szempontrendszerét a következő táblázat mutatja – micsoda. Ezt én sem tudtam értelmezni. Pontok, százalékok vannak benne, de a szövegben nincs rá utalás, és nem derül ki, hogy ez miből lett levezetve és konkrétan mit tartalmaz.

De hasonló módon társadalomtudományi szempontból mutatja azt is, hogy milyen fontos ez a terület, hogy módszertanilag hibás a kancellárok és az egyetemi rektorok véleményét ilyen szempontból közölni, mert tudományosan nem értékelhető az, ha így közlünk véleményeket. Nagyon fontos lenne, hogy ez készüljön el teljes körűen és a tudományos elvárásoknak megfelelően. Ezt mindenféleképpen tudom ajánlani, akár segíték is benne, ha szükséges.

Legfeljebb arra reagálnék nem túl hosszan, hogy a kancellári rendszernek mi a tapasztalata, amit eddig láttunk belőle. A minisztérium részéről korábban többször is elhangzott, hogy az autonómia korlátozásáról szó sem lesz. Azután kiderült, hogy dehogynem, hiszen az autonómia fogalmát irtották ki. Itt Pósan alelnök úrnak mondom, megszereztem egy vidéki nagy egyetem készülő SZMSZ-ét, még nem fogadták el, és egészen megdöbbenő, ami abban szerepel. Voltaképpen úgy írták át az egészet, hogy a kancellár az első számú vezető, vagy kihúzták a rektort, és beírták helyette a kancellárt, vagy egymás mellé írták a kettőt, és nem rendezik, hogy mi van akkor, ha két ellentétes döntés születik, vagy a rektor dönt ugyan, de a kancellár mindenben az egyetértő. Szép táblázatokat is mellékeltek az anyaghoz. Még az egyetemi tanársegédig lemenve is csak úgy lehet kinevezni bárkit oktatói-kutatói státusba, ha a kancellár azzal egyetért. Ráadásul kétszer kell neki ez ügyben nyilatkozni, a kötelezettségvállalás előtt és után is ellen kell jegyeznie. Tehát tényszerűen nem igaz az, hogy az oktatói-kutatói státusok esetében a rektornak van döntési jogköre, mert gyakorlatilag mindenben a kancellár dönt.

Ilyen szempontból tényleg én a magam részéről nagyon megdöbbenem, amikor ezt olvastam. Utána nem tudtam elaludni egy jó ideig. Úgy nőttem föl, és gondolom, a kollégák is, akik egyetemen, főiskolán dolgoztak, és ezt velem együtt tényleg ezt a hivatásuknak tekintették, hogy van egy egyetemi autonómia, és van egy belső működési rend, ahol választott testületek vannak. Voltaképpen ezt nyírják ki. Persze értem nagyon, hogy ha a fejéhez tartják a fegyvert az MRK-nak, elnézést a durva fogalmazásért, hogy a szenátusban engedjék 50 százalék + 1 felé a fenntartó képviselőit, és erre azt mondják, hogy hát azért ezt már mégse, akkor létrehozna valamiféle konzisztóriumot, ami megint csak arról szól, hogy az úgymond nem autonóm ügyekben majd dönt. Ott, ahol többsége van a fenntartónak. Vagyis gyakorlatilag dísz csinálnak a szenátusból.

Ennek nagyon rossz következményei lesznek. Engem folyamatosan hívnak, jelzik, hogy probléma lesz ebből, és egyébként hihetetlen elkeseredettség van az egyetemi szektoron belül. Azért, mert azt érzik, hogy egyszerűen semmibe veszik az egyetemek belső választott testületeit, azok hierarchiáját. Az autonómia szó szerint megszűnt, és ezt nem lehet máshogy értelmezni.

Nagyon nem mennék bele a részletekbe, mondom, én ezt felajánlom, és örülnék is neki, hogy ha a kollégákkal egyeztetnénk. Köszönöm szépen a szót.

ELNÖK: Köszönjük. Ikotity, aztán Hiller képviselő úr következik. Parancsoljon!

IKOTITY ISTVÁN (LMP), a bizottság alelnöke: Köszönöm, elnök asszony, a szót. Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Bizottság! Mi rendszeres levelezésben vagyunk, írásbeli kérdéseket szoktuk feltenni, és nagyon korrekt választ kapunk ezekre, bizonyos részletekre is fény derül. Ezek jól láthatóak mindenki számára, ezért ezekbe nem mennék bele, de ha bármilyen kérdés fölmerül, azokat továbbra is fölteszük, és előre is köszönjük a válaszokat.

Amire leginkább reagálni szeretnék, bár a témába vág, de nem államtitkár úr az illetékes, hanem külső tényezők határozzák meg. Az egyik kérdés nyilvánvalóan az, hogy miért ilyen csökkenő vagy stagnáló állami támogatással kell számolni? A másik, ami már többször is felmerült, a nyelvvizsga kérdése. Ezt legkevésbé a felsőoktatás tudja, vagyis joggal elvárható, hogy ne a felsőoktatási végezze el a nyelvi képzést. Itt nyilván a közoktatásért felelősöket kellene megkérdeznünk, és ezt szorgalmazzuk is, hogy ez újra a bizottság elé kerüljön.

Amit még is fel szeretnék említeni, lévén, hogy nem az írásbeli kérdések között van helye, két aprónak tűnő, de igen fontos dolog. Az egyik, hogy újra felhívjam a figyelmet arra: a felsőoktatás inkább nagyon specializált szakembereket szeretne kibocsátani, semmint széles körű készségekkel és képességekkel bíró, a munkaerőpiac számos területén helytállni tudó embereket. Tehát arra, hogy a felsőoktatás ne a szakbarbárképzés irányába mozduljon el. Nyilván ez tetten érhető az alapképzések visszanyesésében és a mesterképzések specializációjának javára végzett átalakításokban.

A másik dolog pedig, amire szeretném fölhívni a figyelmet, és ami egyértelműen egy társadalmi folyamatra utaló jel, hogy a társadalmi mobilitás bizony ennek hatására is lassulni fog. A stratégia nem tartalmaz olyan elemeket, ami megkönnyítené az alsóbb csoportok konkrét bejutását, tehát a társadalmi hierarchiát követni fogja ez, alulról alulra, felülről felülre lehet bejutni. Hogy egy szemléletes képpel éljek, a stratégia elején is egy személyautó sebességváltója szerepel. Nem arra célok ezzel, hogy nem Ikarusz buszokat gyártunk, hanem személyautókat, hanem sokkal inkább arra, hogy ha végiggondoljuk, akár az itt ülők is felsőoktatási képzésre tömegközlekedéssel jutnak el nagyrészt. Az említett térkép alapján a felsőoktatási intézmények elérése nem autópályákon és személyautókkal, hanem tömegközlekedéssel zajlik. Azt gondolom, hogy ezt a társadalmi mobilitásra utaló jelként is lehet értelmezni. Köszönöm szépen a szót.

ELNÖK: Köszönjük. Hiller képviselő úr, parancsoljon!

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Ha megengedik, én nem kérdést szeretnék fölteni, mert így is már egy komoly teljesítmény lesz egyáltalán a kérdéseket összegyűjteni, nemhogy a válaszokat megadni. A prezentációt és egyáltalán a stratégiaalkotást korrekt munkának tartom, aminthogy azt is, ami itt elhangzott. Az,

hogy a saját megközelítésükből láthatóan a részletekig végiggondolt elképzelésüket módosítani is hajlandóak, nagyon nagy változás, mondjuk, egy 2010-11-es állapothoz képest. Az önkorrekciónak képessége fontos a tudományban és a politikában is, de ezt nem annyira látta az ember, 2013-ig biztosan nem.

Ezért aztán nem a részletekről beszélnek, mert, mondom, mint egy láncra föl vannak fűzve a gyöngyök, hanem a megközelítésbeli különbségről. Én nem támogattam, és most sem támogatom a kancellári rendszert. Nem látom be, hogy a kancellári rendszer a magyar felsőoktatásban színvonal-emelkedést hoz. És nem beszélnek a féléves tapasztalatokról, mert aki fél év után a tapasztalatok alapján végleges véleményt mond, az rossz úton jár. Én az egész megközelítést tagadom. Azt gondolom, ez nem egy szakmai megközelítés, nem a szakmából jött vélemény precizírozása, hanem ez egy politikai álláspont volt. Ezért aztán azért sem kérdezek rá, mert ilyen értelemben egy más szinten és nem legföljebb a stratégia 47. oldalával vitatkozom.

A felsőoktatásban, vagy ha tetszik, az egyetemek világában az autonómia azért alakult ki, hogy az oktatás színvonalát külső tényező ne befolyásolja. Évszázados tradíció ez, valami talán mégis csak lehetett benne. Nem azért, mert akár a feudalizmus idején vagy a későbbiekben ne akart volna az éppen uralkodó jobbakat és szebbeket hallani, hanem mert azt értette meg, hogy különben a következő generáció nem fog többet tudni. Megrendelt tudás nincs. Én azt látom, hogy a politika, ha tetszik, a fenntartó, ne kerüljessük a forró kását, gyakorlatilag a mostani a kormány meghatározó iránya az, hogy ha ő pénzt ad valamire - ami persze nem az övé, de ő kezeli - akkor úgy gondolja, hogy a saját véleményének kell tükröződnie mindenütt.

A kancellár nem minőségjavító, a kancellár helyben a kormány. És ahogy ilyenkor lenni szokott, az apparátus és az intézmény idomul is. Persze, hogy idomul. Úgy idomul, hogy elég világos hierarchia alakult ki. A rektor fölteheti a rektori láncot, a kancellár meg aláírja a fizetéseket. Tessék megkérdezni az oktatókat, hogy ilyenkor melyik a fontosabb. Fontos a szép ünnepély is, a diplomaátadó is meg a tanévnyitó is, de ha beszélgetnek velük, hogy ki az, aki a jelenlegi státusukat, életüket jobban meghatározza, akkor azt fogják mondani, hogy a kancellár. Én nem látom be, hogy ez a kettős rendszer, ami egyre inkább elég nyilvánvalóan a kormány emberének – mert hát az – a teljhatalma, mennyiben hozhatna színvonal-emelést ahhoz képest, hogy volt egy egyetem által megválasztott nagy tekintélyű ember, és volt egy gazdasági főigazgató, aki a gazdasági ügyeket felelősséggel – jól vagy rosszul, de felelősséggel – intézte. Nem sérelmi politikáról beszélek, mert persze, hogy tudomásul veszik.

Miniszteri biztos úr kimutatásával kapcsolatban mondom: kérem, gondoljon arra, ha az államtitkár úr megkérdezi önt és még öt társát, aki szintén miniszteri biztos, mondja el már, hogy milyen teljesítményt mutat az államtitkár úr, de ezt az államtitkár úrnak kell leadni és ő fogja erről a véleményét elmondani, akkor biztos vagyok benne – az ön autoritását és önállóságát meg nem kérdőjelezve, de bizonyos tapasztalatokból ítélve –, hogy 8-asnál lejjebb nem osztályozna. *(Dr. Vinnai Győző: Attól függ, hogy milyen a skála.)* 10-es skálán, mert hogy 10-es skála volt. A képviselő úr memóriáját próbáltam próbára tenni és sikerült. *(Dr. Vinnai Győző: Csak humor volt!)*

Nem akarnak több pénzt adni a felsőoktatásnak. Nem arról van szó, hogy az a 60 milliárd – most már kevesebb –, amennyi a 2010-es első költségvetésükhöz képest és a szegény Széll Kálmánról elnevezett borzalomtervek nyomán kivonásra került a felsőoktatásból, ne lenne pótolható, mert kéthetenként hoz a parlament olyan gazdasági jellegű döntéseket, amelyek ennyi költségvetési pénznek a háromszorosát teszik ide-oda, hanem úgy gondolják, hogy a felsőoktatás ilyen finanszírozási

körülmények között lássa el jobban a feladatát. Én nagyon erősen vitatom, hogy ez sikerülni fog még a színvonalát tekintve igen figyelemre méltó stratégiájuk mellett is.

Végezetül: a bizottsági ülés azért csak részeredményre tud jutni, mert igen jelentős különbségeket látok a közoktatás és a felsőoktatási tervezet célmeghatározásában. Ezeknek illeszkedni kellene egymáshoz. Nekem volt már módomban tapasztalatot szerezni arról, hogy ez egy nagyon nehéz feladat; nekem se mindig sikerült. De ami most folyik, azok ellenkező irányok. Más célokat határoznak meg a felsőoktatásban és a közoktatásban. Ha szabad annyit szubjektívan elmondanom, helyesebb az, amit a felsőoktatásban képviselnek, mint amit a közoktatásban művelnek. Az nem fog menni, hogy csökkentik a gimnáziumi férőhelyek számát, különösen az államilag fenntartott gimnáziumi férőhelyek számát, hogy kevesebb érettségiző legyen, hogy többen járjanak szakképzésre, miközben a felsőoktatásban más célokat határoznak meg. Nem lehet azt mondani, hogy megkövetelem a nyelvvizsgát mondjuk 2020-tól, miközben a közoktatásban szétverik a nulladik évfolyamot. Ez azt fogja hozni, amit már ma is jelent, hogy az a család, amelyiknek van pénze, a piacon megveszi a gyerekének a jó nyelvtudást, amelyiknek meg nincs pénze, annak a gyerekét a közoktatás ehhez nem tudja hozzájuttatni. Önök meg előírják, hogy csak ezzel a kategóriával lehessen bekerülni. Társadalmilag ez igen erőteljesen diszkriminatív és komoly problémákat látok benne.

Ezt meg nem lehet megcsinálni, mert már így is olyan hosszú lesz a bizottsági ülés, hogy kevesen fogják megvárni a végét; én például nem tudom *(Derűltség. – Kucsák László: De köszönjük, hogy meghallgathattunk.)* Te utána még beszélhetsz, és akkor már ki is töltöttük az egész időt. Viszont a miniszter úr beszámolója kapcsán érdemes a közoktatás és a felsőoktatás összefüggéseiről beszélni. Mert most mit mondjanak a felsőoktatásért felelősök a közoktatásról, és ha a közoktatásért felelősök itt lennének, ők mit mondanának a felsőoktatásról?

Azzal zárom a felszólalásom, hogy amit a saját gondolataikban, a saját körökben, a saját dimenziójukban csinálnak, én korrekt és precíz dolognak tartom. Nem ezen a szinten van a különbség köztünk, hogy én azt vitassam, hogy az egyik ábrájuk vagy az a tartalom, amit leírnak, ilyen vagy olyan, mert szerintem tisztességesen dolgoznak, de én azzal a megközelítéssel, hogy az egyetemeken a választott vezető mögötti évszázados tapasztalat ellenére az oktatást és a kutatást kormányirányítás alá teszik, soha nem fogok egyetérteni. Ezen a szinten van a különbség köztünk. Amit meg elmondtak, azt köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Dunai Mónika képviselő asszony, parancsoljon!

DUNAI MÓNIKA (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök asszony. Tisztelt Államtitkár Úr! Három olyan pontot szeretnék érinteni nagyon röviden, amelyekről ma még nem beszéltünk, illetve amelyekkel kapcsolatban kérdés nem érkezett.

Említette, hogy az államtitkárság újra kívánja gondolni az úgynevezett kontaktóráknak és a tanulók egyéni felkészülési óráinak a rendszerét, arányát, valamint a szorgalmi időszak és a vizsgaidőszak arányát is. Megköszöném, ha ennek legalább a fő irányairól hallhatnánk néhány gondolatot.

Nagy örömmel fogadtam, hogy 2015-ben a felsőoktatásban dolgozók bér- és jövedelemviszonyait szeretné megvizsgálni az államtitkárság. Nekem minden elismerésen emellett. Szeretnék egy példát mondani. A jelenlévők közül talán nem mindenki tudja, hogy ha csak a pedagógusképző intézményeket nézzük, akkor a pedagógusok béremelésével kapcsolatban az a helyzet alakult ki, hogy egy adjunktus, aki oktatja a leendő pedagógusokat, nem sokkal többet keres, mint az a hallgató, aki egy-két-három év múlva pedagógus lesz. Ha az a cél, hogy az egyetemeken és a

főiskolákon a pedagógusképzésben is megtartsuk a jó szakembereket, ez elengedhetetlen, és ehhez minden segítségemet szeretném megadni önöknek.

Azt gondolom, hogy nem államtitkár úr nyakába kellene varrni a magyarországi idegennyelv-oktatás helyzetét. Én is egyetértek azzal – és volt ilyen felvetés, nem is egy, a különféle pártok részéről a bizottságban –, hogy a bizottság ezt a kérdést egyszer önállóan tűzze napirendre az érintett szakemberek, szakmai szervezetek és államtitkárságok bevonásával. Azt gondolom, az az igény, amit államtitkár úr elmondott, hogy a felvételikor lehetőség szerint már középfokú nyelvvizsgával rendelkezzen a hallgató, a felsőoktatás részéről teljesen jogos. Azon kellene dolgozni, hogy a gyermek ezt hogyan éri el az általános iskolában és a középiskolában. Ma nyolc-kilenc évig tanulnak a gyerekek idegen nyelvet. Nyolc-kilenc év alatt meg lehetne tanítani középfokú szintre a hallgatókat. Ebben kellene – a tekintetekből úgy látom – a konszenzuseresés lehetőségével is valamit tennünk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Kunhalmi Ágnes alelnök asszony. Parancsoljon!

KUNHALMI ÁGNES (MSZP), a bizottság alelnöke: Kedves Képviselőtársaim! Az a rossz hírem, hogy még én is mondok két mondatot, de nagyon rövid leszek. A pénz természetesen nagyon befolyásolja az oktatás színvonalát, ezért pénz nélkül nem fog menni. Minden kísérlet mögött látom az államtitkárság jó szándékát, de ez egy kicsit eltér a miniszterelnök és a Fidesz oktatáspolitikájától.

Egyetértek mindazokkal, akik azt mondják, hogy a közoktatás alapvetően határozza meg később egy gyermek tanulási sikereit és a felsőoktatás minőségét Magyarországon. Nem lehet úgy beszélni a pénzről sem meg a szerkezetről sem, ha nem egyeztetnek a közoktatással. Ahogy Hiller képviselőtársam mondta, teljesen mások a célok. Egész egyszerűen akár a szakképzés, de a felsőoktatás még inkább hozott anyagból dolgozik, ami a közoktatásból kijön, azzal tud valamit kezdeni a felsőoktatás. Dunai Mónikával mélyen egyetértek, hogy ott kell alapjaiban ezt végiggondolni. Itt egy óriási koherencia zavar van a kormányzat részéről. Azon túl, hogy elfogadom az önök jó szándékát, ez az anyag nem elég arra sem, hogy az elmúlt évek károkozását valamilyen módon visszafordítsa. Ne haragudjanak, hogy ilyen sarkosan fogalmazok, de ami itt az elmúlt években történt a gyerekeket, a felsőoktatásban szereplőket, akár a tanárokat, akár a részt vevő hallgatókat tekintve, arról nem tudom, hogy fölfogta-e ez a kormány?! És a kormányzó, uralkodó pártja, a Fidesz, fölfogta-e, hogy mit okoz a magyar gazdaságnak, és mit okoz a magyar társadalomnak a következő időszakban?

Megütötte a fülemet államtitkár úrnak az a mondata, amit gyorsan fel is jegyeztem: nincs olyan tudásunk ma a világról, ami le tudná fedni a következő 10-15 évünket. Azt hiszem, önnek ez az a felismerése, amivel némi javulást próbál hozni az előző évekhez képest és még mindig a kormánypárt szemléletével kapcsolatban. Ez a lényeg. Erről beszélünk. A szakma, az ellenzék és mindenki, akinek józan paraszti esze van - és felfogja, hogy mi történik Magyarországon és a körülötte lévő világban, úgy általában a régióban és Európában -, felismerte azt, hogy egy felgyorsult világban, egy globális gazdaságban, aminek egyik központi eleme és mozgatórugója az információs társadalom, a technológiai robbanás, a másik az új energiapolitika - és ne menjünk ennek mélyére -, alapvetően változtatja meg az oktatáshoz való viszonyt.

Nemcsak Magyarországon, hanem Nyugat-Európában is ugyanezekkel küzdenek, hogy a nagy állami oktatási rendszerek a közoktatástól a szakmáig és a felsőoktatásig bezárólag hogyan tudják felkészíteni a jövő generációit, esélyegyenlőségi szempontok, társadalmi mobilitás, ne menjünk bele, de akár a

telivér középosztálybeli gyerekeket is a gyorsan változó világra. Magyarország ebből a szempontból nagyon-nagyon le van maradva, ezt ellenzéki képviselőtársaim el is mondták. Ebből a szempontból két kérdésem lenne. Önök szerint az elmúlt években Magyarországon a hátrányos helyzetű gyermekek felsőoktatásba való bejutása szűkült-e? A másik kérdésem pedig arra vonatkozna, hogy számolnak-e önök azokkal a világ felsőoktatását éppen megváltoztató, átalakító elektronikus, online kurzusokkal, amelyek, ha akarjuk, ha nem, meg fognak jelenni a magyar felsőoktatásban is. Ha meg nem fognak megjelenni, akkor a magyar gyerekek és hallgatók fognak elmenni külföldre, vagy akár Budapestről fognak inkább részt venni online külföldi egyetemi kurzusokban. *(Kucsák László: Megszűnik a net?)*

Ezt a két kérdést tenném fel, és köszönöm szépen az önök beszámolóját és képviselőtársaim türelmét.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Alelnök asszony nem bizonyult jó jósnak, mert még van képviselő, aki hozzá szeretne szólni. Farkas Gergely jelentkezett. Parancsoljon!

FARKAS GERGELY (Jobbik): Köszönöm szépen. Szurkoltam, hogy elhangozzanak azok a témák, amiket érinteni szeretnék, de nem volt szó ezekről, ezért vagyok kénytelen jómagam feltenni a kérdést. Volt itt szó az egyetemi oktatók bérrendezéséről, ugyanakkor azt a közlést hiányoltam, hogy egyfajta életpályamodell az ő esetükben is bevezetésre kerülne. Kérdezném, hogy én nem figyeltem eléggé, vagy önök direkt kerülték ezt. Kérném szépen ezzel kapcsolatos álláspontjukat. Elhangzott itt az intézményracionizálás kifejezés is. Ezzel kapcsolatban eljutott hozzám számos vidéki főiskola aggodalma, hogy ők most a saját jövőjükkel kapcsolatban igenis bizonytalanok, nem tudják, mi vár rájuk. Kérdezném, hogy az ő számukra milyen megnyugtató választ tudnak adni, milyen terveik, elképzeléseik vannak. Lehetségesek-e intézménybezárások, összevonások vagy bármi ilyesmiről tudnak-e már most nyilatkozni?

Szintén nem esett szó az állami és az önköltséges helyek arányáról, hogy ezzel kapcsolatban milyen elképzeléseik, terveik vannak. Pedig úgy gondolom, ez nagyon sok, jelenleg még nagyon fiatalnak tekinthető gyermek, tanuló jövőjét meg fogja határozni. Egyáltalán lesz-e lehetőségük felsőoktatási intézményekben tanulni? Mondanom sem kell, mi eddig is azon az állásponton voltunk, hogy az állami finanszírozású helyek számát növelni kell. Azt tartanánk jónak, ha az egyetemeken, főiskolákon belül tennék meg azokat a lépéseket, amelyek révén könnyebben átsorolhatóak lennének a diákok. Nagyon hiányosnak és rossznak tartjuk a jelenlegi rendelkezéseket, amelyek szerint, ha valaki bejut egy állami finanszírozású helyre, akkor nagyon-nagyon rosszul kell teljesítenie ahhoz, hogy átcsússzon önköltségesbe. Gyakorlatilag lehetetlenség átcsúszni. Nagyon kevés példa van erre. Ez fordított esetben is igaz, ha valaki önköltséges tanulóként kerül be, nagyon minimális esélye van arra, hogy átkerüljön állami finanszírozású képzésre. Mi ezt az átjárást szeretnénk szabadabbá tenni, mert úgy gondoljuk, hogy ez egy igazságosabb rendszer lenne. Kérdezem ezzel kapcsolatban is, hogy milyen elképzeléseik, terveik vannak.

ELNÖK: Köszönjük. Van-e más képviselői hozzászólási szándék? *(Nincs jelentkező.)* Ha nincs, akkor államtitkár úrnak megadnánk a lehetőséget a válaszokra. Parancsoljon!

DR. PALKOVICS LÁSZLÓ, az Emberi Erőforrások Minisztériumának felsőoktatásért felelős államtitkára: Köszönöm. Azért jöttünk ilyen sokan, hogy, a

kérdéseket megosztva egymás között, amíg én beszélek, a kollégáim föl tudjanak készülni. Azt hiszem, a kérdések jelentős része mindenképpen előremutató, részben van rá válaszunk, vagy azt gondolom, meg fogjuk tudni a jövőben nézni. Szorgalmasan jegyzeteltem, és Hiller úrnak igaza van abban, hogy valóban nehéz volt jegyzetelni. El is kezdtük csoportosítani a kérdéseket.

Az első csoport az intézményfinanszírozással kapcsolatos. Elnök asszony kérdezte, mit jelent az a mondat, hogy nem növelhető, növelendő lényegesen az állami támogatás. Itt egy dologról beszéltünk, az intézmények oktatási tevékenységéről. Ugyanis van egy másik problémánk itt, a hallgatói létszám csökkenése. A hallgatói létszám gyakorlatilag 2004 óta csökken. Ennek több indoka van. Részben a demográfia. Ha megnézzük, hogy 2020-ban potenciálisan mennyi hallgatóval tudunk számolni, ma talán 90 ezer a potenciális hallgatók száma, és ebből ki lehet számolni azt, hogy mennyien fognak a különböző oktatási rendszerekben részt venni. Ezt mindig elfelejtjük.

Itt nem akarnék számháborút kezdeni, de miután az elmúlt időszakban elég sokat beszéltünk erről különböző konferenciákon, hogy ténylegesen 2010 óta hogyan változott a finanszírozás, el kell mondanom, hogy itt összekeverünk két dolgot: a normatívákat, illetve a célleírásokat a teljesítéssel. A mögöttem lévő ábrán látszik, hogy milyen számokkal kell számolni 2010 óta. A zöld oszlopokat célszerű nézni, ezek a felsőoktatás központi támogatásának tényleges támogatását mutatják. A 44 milliárd vagy a 60 milliárd, ha bizonyos számokat összehasonlítunk, mondjuk a célleírányzatot a teljesítéssel, persze igaz lehet, de a tényleges teljesítés, amit a magyar kormány erre a funkcióra kifizetett, nagyjából ilyen módon alakul. Ehhez társul 2010 óta egy 25 ezres hallgatói létszámcsökkenés. Nem mondom azt, hogy a feladataink arányosan csökkentek a hallgatói létszámmal. Ez nyilvánvalóan nem igaz, hiszen nem ez a természete, ennek ellenére ezek tények. Ebből sokfajta következtetést le lehet vonni.

A finanszírozásnak több eleme van, itt alapvetően az oktatási tevékenység finanszírozásáról beszéltünk. Ebben az évben, és ez szerepel a stratégiában, azt kell megnézni, hogy a többi feladatunkat hogyan finanszírozzuk, a kutatás-fejlesztési, az alapkutatási támogatás ebben a pillanatban a normatívába épül be. Itt többször elhangzott az a megjegyzés, hogy igen, de korábban volt kutatási normatíva. Azt gondolom, hogy ami az intézménynél megjelent valamilyen formában, tipikusan kutatási normatívaként, abból nem tudom, hogy az intézmények milyen eredményességgel kutattak. Én '94 óta vezetek tanszéket a műszaki egyetemen, viszonylag fiatalon kezdtem, de nem emlékszem arra, hogy '94 óta a tanszékeim költségvetésébe a Budapesti Műszaki Egyetemen a kutatási normatíva terhére bármilyen dedikált összeg megjelent volna, amit arra tudtam volna költeni, hogy ténylegesen ebből bármilyen kutatást végezzünk. Ilyen értelemben a kutatási normatívával nehéz mit kezdeni.

Ehelyett az a javaslatunk, és ez szerepel az anyagban is, a prezentációban is, hogy a nemzetközi benchmarkok alapján mondjuk azt, hogy fontos szétválasztani a kutatás-fejlesztést, az innovációt, ami nyilván egy másfajta tevékenység és más a finanszírozás forrása, attól, hogy az intézmények a tényleges tudásmegújításokat az alapkutatáson keresztül hogyan teszik. Itt mindenképpen az a szándékunk, hogy a már említett kiválósági alapon nem az intézményhez, hanem kutatócsoporthoz, személyhez kötődően legyen egy jól meghatározott és definiált összeg, amit a felsőoktatási intézmények alapkutatásra tudnak fordítani. Ennek forrása több minden lehet. Lehet a központi költségvetés, lehetnek az innováció egyéb forrásai. Ezt jelen pillanatban diszkutáljuk, de mindenképpen az a szándék, hogy ez megjelenjen.

Ugyanez a helyzet a bértáblával kapcsolatban is. Néha keverjük ezt a jövedelem- és bértípusú dolgot. A lényeg, hogy ezzel valamit kezdeni kell. A felsőoktatásban 2008 óta nem rendeztük a béreket. Ahogy Dunai Mónika képviselő asszony mondta, az, hogy egy egyetemi adjunktus a bértábla szerint kevesebbet keres, mint egy általános iskolai tanár – félreértés ne essék, én nem összehasonlítani akarom a két funkciót, mert mind a kettő egyaránt fontos –, egy sajátos helyzet, aminek nyilván indoka van.

Nagyon fontos azt érteni – erről a szakszervezetekkel is beszéltünk –, hogy a felsőoktatási intézményekben a jövedelem és a bér két lényegesen eltérő fogalom. Nem akarnék most ilyen típusú fejtegetésbe bonyolódni. Ezen az ábrán az látszik, hogy 2010 óta, amikor a számított hallgatói létszám durván 15 százalékkal csökkent, azzal párhuzamosan az egy főre számított havi bruttó jövedelem, amit a felsőoktatási intézmények átlagban kifizettek a portástól a rektorig, 290 ezer forintról 340 ezer forintra emelkedett. Ezt nyilvánvalóan nem a bértábla emelkedése vagy növelése váltotta ki, hiszen azt nem változtattuk meg, hanem az egyéb olyan források, amelyekhez egy felsőoktatási intézmény hozzáfér.

Mi következik ebből? Persze lehet azt mondani, hogy ez azért nem egy garantált dolog. De ha megnézzük, hogy a felsőoktatási intézmények egyéb bevételei hogyan alakultak, azt látjuk, hogy ez nagyjából szinten maradt, sőt még növekedett is. A probléma nem a tömeggel van – abszolút egyetértek azokkal, akik ezt mondták, még a szakszervezettel is –, hanem ennek az intézményi allokációjával. Egy intézményben nemcsak professzorok és docensek dolgoznak, hanem az intézmény működésének az alapját képezik az oktatási hivatalban dolgozók, a tanszéki laborasszisztensek, a titkárnők is, akiknek a jövedelemszerző képessége nyilván nem olyan, mint egy egyetemi tanáré. Ezért mind a bértábla módosításában, mind egy egységesebb jövedelmi szerkezet kialakításában – ami egyébként intézményi forrásokat is figyelembe fog venni – ezeket mindenképpen figyelembe szeretnének venni.

A kancellári rendszerrel, egyáltalán a más típusú intézményirányítási rendszerrel kapcsolatban elmondható, nagyjából tudott, hogy kancellár nemcsak Magyarországon van. A kilencvenes évek elején kezdődött Európában az a folyamat, amely bevezette a gazdasághoz értő szakemberek – de itt nem is annyira a szakember emelendő ki –, a más felelősséggel rendelkező egyetemi vezetők intézményét. Részt vettem egy konferencián, amely a felsőoktatási intézmények gazdasági autonómiájával foglalkozott. A számok alapján e tekintetben kifejezetten jól állnak a magyar felsőoktatási intézmények. Azt hiszem, hogy a kancellári rendszer bevezetésével ez nem fog változni. Felmerült, hogy a kancellár milyen módon vesz részt az akadémiai oldal befolyásolásában. Itt elhangzott, hogy a kancellárnak ellen kell jegyeznie az adott tanársegéd felvételét. Igen, de ő csak azt jegyzi ellen, hogy a költségvetésben ennek van-e fedezete. De hogy melyik tanársegédet hova vegyék fel, abba a kancellár egészen biztosan nem szól bele, már csak azért sem, mert nem is nagyon tud és nem is teheti. A törvény ebben eléggé egyértelmű. Tehát az egyetemi autonómiának az a fajta féltése, ami a kancellár funkciójával kapcsolatban megjelenik, nem biztos, hogy megalapozott.

Azokra a hírekre hivatkoznak, amelyek a sajtóban megjelennek, de ennél nyilván többről van szó. A rektor a testület által megválasztott szakmai vezető. Számptalan esetben fordult elő, hogy a rektor szakmai hozzá nem értése vagy eltérő érdeklődési köre miatt olyan dolgokba keveredett az intézmény, amibe nem keveredett volna akkor, ha a felelősségi viszonyok egyértelműen definiálva lettek volna. A főigazgató felelőssége egészen más, mint a kancellár felelőssége. A kancellár a döntéséért teljes mértékben felelős, míg a főigazgató a rektor elé tolt egy papírt,

hogy rektor úr, ezt kell aláírni, és az esetek jelentős részében még a szenátus is jóváhagyta ezeket, amely nem biztos, hogy rendelkezett minden szakmaisággal. Az ÁSZ- és a KEHI-jelentések nem véletlenek, azok nem arról szólnak, hogy megnézték az intézményeket és valami történt. Azok a szabálytalanságok, amelyek kiderültek – amelyek egy részéből rendőrségi ügy is lett –, nem véletlenek, részben abból adódnak, hogy a felelősségi viszonyok nem voltak egyértelműen definiálva, és a rektor az adott helyzettel nem tudott mit kezdeni.

Senki fejéhez nem tartottunk pisztolyt – ahogy az itt elhangzott –, se a Rektori Konferencia, se a rektorok fejéhez, amikor együtt értékeltük a kancellárok működését. Nem egészen 360 fokos értékelés volt ez, csak valamilyen limitált módon történt, mert nem tudtunk minden érdekeltet megkérdezni, de ezekből a beszélgetésekből az derült ki, hogy a rektoroknak valóban eltűnt egy feladatrésze, hiszen eddig ők foglalkoztak az intézmény működtetésével, finanszírozhatóságával és egy sor más dologgal. Ez tényleg átkerült a kancellárhoz. A rektorok, mivel ők építették fel ennek bizonyos elemeit, valóban úgy érzékelik, hogy nekik csorbult az ügyekre való hatásuk. De ha megnézzük a kancellárok működését, illetve a törvényt, azt látjuk, hogy ez nem így van, hiszen a két szakember együttműködik. Én még senkinek a fejéhez nem tartottam pisztolyt – de nyilván más sem – azért, hogy ezt mondja, de a rektorok egy része ettől a helyzettől egy kicsit bizonytalan. Ezeken a beszélgetéseken konkrétan elhangzott, hogy neki eltűnt a feladatának egy része, és mit csináljon azzal az idővel, ami így felszabadult. Ez azt jelenti, hogy a rektorokat eddig olyan dolgokkal terheltük, ami nem szükségszerűen az akadémiai oldalhoz tartozik. Szerintem ez a helyzet nagyon gyorsan meg fog oldódni, ezért én ezt nem látom elvi típusú problémának.

Az pedig, hogy melyik kancellár mennyit e-mailezik, nyilván egyfajta hozzáállás kérdése. Én nem tudom konkrétan, hogy melyik kancellár nem ír maga e-mailt, hanem azt a titkársága teszi meg helyette, de van olyan vállalatvezető is, aki nem ír maga e-mailt, hanem azt más írja helyette. Én ebből nem vonnék le messzemenő következtetést.

Az értékelési rendszert egyébként nem mi csináltuk. Ami a diagramokon látszott, az a Magyar Rektori Konferencia velünk kötött megállapodásának a következménye, hogy ők három hónap után értékelték a kancellárok és a rektorok viszonyát. Ez egy anonim értékelés volt. A rektorok eldönthették, hogy válaszolnak vagy sem, és utána anonim volt a felmérés. A számok ilyen értelemben nem azt mutatják, hogy a rektorok – az a tíz, aki értékelte a kancellárral való együttműködést – egyértelműen és mereven elutasítják ezt a rendszert, hiszen a kétharmaduk azt mondta, hogy a kancellárral való együttműködés az ő szempontjából megfelelő volt. A többiek meg nem válaszoltak, aminek két oka van. Egyrészt az, hogy rövid volt az idő, három hónap után nehéz bármiféle következtetést levonni. Ezt én sem szeretem, de mivel ez volt a megállapodás a Rektori Konferenciával, ezt végrehajtottuk.

Az autonómia korlátozásával és a felügyelőtestülettel vagy konzisztóriummal kapcsolatban megint csak azt tudom mondani, hogy minden amerikai egyetemen van board of trustees, és minden német egyetemen van Hochschulrat. Ezek pont olyan szervezetek, amiket mi is leírtunk a stratégiában. A német Hochschulrat intézményéről van egy komplett tanulmány, amely ezeket értékelte. Ezek kifejezetten magas elfogadottsággal bíró tanácsok, mégpedig a benne lévő emberek miatt, azok miatt, akik ezt megjelenítik. Az a szándékunk, hogy ebbe olyan személyek kerüljenek bele, akik az intézménnyel viszonyban vannak, nem jogi viszonyban, hanem ott végeztek, olyan területet fednek le, amivel hozzá tudnak járulni az intézmény hosszú távú ügyeinek a megítéléséhez. Ugyanezekkel rendelkeznek egyébként a német Hochschulratok is. Ez inkább egy támogató funkció, semmint bármiféle olyan patronfunkció, amit a fenntartó el akarna látni. Egyfajta triviális válasz erre a dologra,

hogy minden egyházi és magánintézménynek van egy ilyen típusú tanácsa, és ha nekik van, akkor az állami intézményeknek – amelyeknek egyébként a világon mindenütt van – miért ne lehetne. Annak a szabályozása viszont nagyon fontos, hogy milyen kérdésekben milyen véleményt nyilvánít.

A prezentációmban utaltam arra, hogy a stratégiában van egy fejezet az orvosegyetemi kapacitás és kompetencia-háttér növelésére vonatkozóan. Amit elnök asszony említett a négy orvosi egyetemen tett látogatása után, azt mi is abszolút így látjuk, már csak azért is, mert ezeket sem a minisztérium állította elő, hanem az egyetemek. Hogy ezt a fajta kapacitást növelnünk szükséges, annak két eleme van. Az egyik maga az oktatási kapacitás, tehát a felsőoktatási intézményben lévő kapacitás. A mostani magyar és külföldi hallgatói létszámot nem tudjuk tovább növelni, ha ezzel nem kezdünk valamit. Itt tehát mindenképpen szükség van változtatásra. A dolog olyannyira előrehaladt, hogy mind a négy orvosi karral rendelkező egyetem esetén pontosan tudjuk, milyen fejlesztésekre és milyen nagyságrendben lenne szükség. Abban pedig abszolút egyetértünk, hogy ennek a megtérülése önmagában a külföldi hallgatói létszám növelésével biztosított. Ez tehát egy jó üzlet. Önmagában jó üzlet ebbe investálni.

Ennek hatása persze az is, hogy nemcsak a külföldi hallgatók számát tudjuk növelni és az oktatás minőségét, hanem a magyar hallgatók számát is, és a magyar oktatás minősége is ugyanilyen mértékben fog változni. A klinikai háttér növelése. Azt hiszem, itt szintén elhangzott, hogy nyugati egyetemeken a klinikai háttér szintén jelentős, de a magyar orvosképzést nem azért kedvelik a külföldi hallgatók, vagy nemcsak azért, mert az elméleti képzésünk jó, hanem azért is, mert a klinika a képzés szerves része. A klinikákat például Németországban eleve elosztották az orvosi egyetemek között, tehát a klinikák nem részei az orvosi egyetemnek. Időről időre nálunk is fölmerül ez, de azt gondolom, nagyon gyorsan meg tudtunk győzni mindenkit arról, hogy ez nem lenne helyes, hiszen ezért jó részben a magyar orvosképzés, mert a hallgató valódi beteget lát. Tehát nemcsak a skinlaborban egyébként high tech bábukon tud gyakorolni. Ha növeljük a hallgatói létszámot, akkor nyilván a klinikai háttérrel is változtatni kell hozzá.

Itt az a kérdés, hogy hogyan. Most olyan területre tévedek, ami szintén nem a felsőoktatási, hanem az egészségügyi területre vonatkozik. Azt hiszem, itt azt kell átgondolnunk, és erre vannak nagyon pozitív példák, Debrecenben a Kenézi Kórház integrációja a debreceni egyetemmel, és erre vannak további lehetőségek, tehát azt kell átgondolnunk, hogy hogyan tudunk kórházakat megjeleníteni klinikai funkcióval. Vagy oktatókórházként, vagy klinikai funkcióval. Ugye, az nem lenne szerencsés, ha egy orvostanhallgató a klinikán csak a progresszivitási szint magasabb elemeit látná, hiszen az alapellátást is meg kell neki tanulni. Itt például a normál kórházakkal való és nyilván szabályozott együttműködés nagyon fontos eleme lesz majd ennek a stratégiának. Itt, ellentétben azzal, ami néhányszor elhangzott, hogy az államtitkárságok nem tárgyalnak egymással, igenis elég intenzíven tárgyalunk egymással, és ez meg is fog jelenni egy egyesített stratégiában. Vagyis ebben egyetértünk.

Megnézem, hogy mi az, amit még én akarok megválaszolni, aztán átadnám a kollégáimnak a szót. Igen, a nem oktató kutatók bérrendezéséről már szóltam, azt hiszem, ott egyértelmű, hogy a nem oktatók pontosan ugyanolyan fontos elemei a felsőoktatási rendszernek, mint az oktatók és kutatók.

A társadalmi mobilitás kérdése, hogyan jut be az alsóbb népréteg. Ezt nyilván sokféleképpen lehet értelmezni. Ugye, azt a két ábrát, amit mutattam, valószínűleg kicsit túl gyorsan magyaráztam, hiszen a felsőoktatási hozzáférés nagyon fontos. A közösségi intézmény, az hogy legyen ott is intézmény, ahol a hallgató van, és aki nem

menne el, mondjuk Budapestre, pont erről szól, hogy számára is tudjunk hozzáférést biztosítani. Arról szól, hogy ezek a közösségi intézmények felsőoktatási képzést adnak, egy sor olyan funkciót is ellátnak, amit egyébként senki sem látna el. Az S3-as stratégiára utaltam itt többször. Ezek azok a módok, ahogy ezeket a hallgatókat is meg lehet jeleníteni azzal, hogy ezt a képzést odavisszük. Ez a fajta társadalmi mobilitás, azt hiszem, ezen keresztül mindenképpen garantált.

Miután a képzés nem az intézmény sajátja, tehát nem a közösségi intézmény saját képzése, hanem az adott egyetem kihelyezett képzése, természetesen van arra mód, hogy az egyetemen belül máshol folytassa a tanulmányait. Az egy gazdasági kérdés, hogy mondjuk, mennyire bonyolult képzést lehet kihelyezni az egyetemtől távol. Nyilván orvosképzést nem tudunk létrehozni mindenhol, mert az egy magas investícióigényű képzés, de van egy sor olyan képzés, ami jól működtethető, és a hallgatók utána tudják folytatni, ha akarják, a tanulmányaikat az alapintézményekben. Legfeljebb nem ott, ahol vannak. Arra vannak különböző módon, hogy hogyan tudjuk őket aztán visszavinni az adott városba. A duális képzés tipikusan jó példa erre, hogy elkezd az ottani kart valamilyen vállalattal karöltve, utána elmegy az egyetem központjába, mert vannak dolgok, amiket ott tud megtanulni, aztán utána visszatér, mert a vállalat odaköti. Ezek komplex ügyek.

Erre van néhány egészen jó kísérletünk. Az egyik például Szombathely. Szombathelyen a mérnökképzés most lett először, látható módon ennek a képzésnek az attraktivitása, a közösség, a vállalat, az önkormányzat részvétele mindenképpen azt mutatja, hogy ez egy jól működő képzési forma lehet. Nem azt állítom, hogy egyszerű. Sokkal egyszerűbb a műszaki egyetem esetén a három híd között mindenkit tanítani, de egyszer el kell fogadnunk azt, hogy van olyan társadalmi feladatuk az egyetemeknek, hogy meg kell oldanunk ilyen típusú képzéseket is.

A vidéki főiskolák jövője és ezzel kapcsolatos aggodalmaik. Most nagyon sok minden történik, amiről tudunk, hallunk, de azok jelentős része az intézményekkel egyeztetve van. Volt egy olyan kérdés is, hogy mit jelent ez a táblázat. Ez egy értékelő táblázat, ami azt próbálja leírni, ezért szerepelnek benne csak olyan számok, amilyenek szerepelnek. Ez a táblázat azt mutatja, hogy ha meg akarjuk változtatni az adott működés struktúráját, azt milyen szempontok szerint lehet értékelni. Annak önmagában nincs értelme, hogy azért változtassunk meg valamit, mert az nem jól működött, tehát valamilyen szempontrendszer mögé kell tenni. Ha valaki esetleg ilyet már látott, mondjuk, egy vállalati akvizíciós folyamatnál egy ilyen típusú értékelést hajtanak végre, mi ezt adaptáltuk. Nem azt állítom, hogy ez lesz a végleges értékelési metodika, mert nyilván ennél bővebb kell legyen.

Ezt azért tettük bele, mert nem arról van szó, hogy ha eddig nem működött az adott konstrukció, mert a menedzsment alkalmatlan volt, mert volt egy sor tényező, akkor most tegyük át valahová, hátha ott működni fog, azután próbálkozzunk megint 10 évet, hanem arról, hogy esetleg megpróbálnánk működtetni is. Ennek az elvi alapját próbáltuk létrehozni. Ezek az értékelések most zajlanak. Ezzel, azt hiszem, válaszoltam arra a kérdésre, hogy megszűnik-e. Nem szűnik meg. Ahol most van képzés, ott lesz is továbbra is képzés. Legfeljebb nem az a típusú képzés lesz, ami eddig volt, vagy nem pontosan ugyanaz, ebből valami el fog tűnni. Egy dolog nagyon fontos, hogy az sztereotip vélemény, hogy kis intézményt nem lehet jól, nem lehet hatékonyan működtetni, nem igaz. Számos olyan intézményünk esetén, ahol az intézményeknek elég nagy gondjuk volt, de egy ilyen struktúraátalakítással meg tudjuk mutatni azt, hogy lehet működtetni, ez nyilván nem azt jelenti, hogy egymással versengő intézmények fognak Baján működni, de arra a feladatra, amit az intézmény magának meghatározott, és amire igény van, arra az intézmény alkalmas.

Részben idekapcsolódik az egyetemi szenátus, rektor felelősségvállalásához, részben ahhoz a direkt kérdéshez, hogy mit teszünk a PPP-konstrukciókkal. Ennek egyik releváns válasza, hogy a kormány évente 10 milliárd forintot költ arra, hogy az intézményi PPP-konstrukciókat támogassa, azok törlesztését finanszírozza. Önmagában ez nem túlzottan jó. Azért nem jó, persze lehet a végtelenségig finanszírozni, mert ezeknek a konstrukcióknak a jelentős része nem jó. Itt olyan dolgok jöttek létre, amiket nem szabadott volna aláírni. Ha annak idején a szenátus, a rektor meg a főigazgató elolvasta volna az apró betűs részt - szándékosan sarkítok -, akkor nem írták volna alá ezt, mert nem volt jó. Nem gondolták át azt, hogy mi fog történni. Egyébként nem minden konstrukció ilyen. És ezeket finanszírozza a kormány már évek óta.

Ami most történik, és ebben nagyon gyorsan szeretnénk lépni, hiszen van egy kidolgozott javaslatunk, amin még finomítunk, hogy nem lehet a PPP-eket általánosan értelmezni. Ezeket infrastrukturális kontextusban kell megnézni. Ha egy vidéki intézményben a PPP nem kihasznált, mert ott egy üres épület áll, és évente belekerül 1 milliárd forintba, az egy másik helyzet, mintha, mondjuk, egy kollégiumról van szó Budapesten, ami 100 százalékos kihasználtsággal működik. Tehát az intézmény infrastrukturális kontextusában lehet ezeket értelmezni. Itt három szempont szerint értékeltük ezeket a konstrukciókat. Az egyik, hogy az intézménynek a jövő szempontjából mire van szüksége. Beleillik-e valóban, mert a hallgatói létszáma, a tevékenysége igényli ezt, vagy valamit kell vele kezdeni, el kell adni, más funkcióra kell hasznosítani. A második az, hogy mennyire kritikus a konstrukció. Vannak olyan PPP-szerződések, amelyek, azt kell mondani, a bűncselekmény határát súrolják. Egyszerűen ilyen nem szabadott volna aláírni. A harmadik pedig az, hogy melyik az adott PPP-konstrukció mögött álló cég, illetve bank, vagyis mennyire lehet megállapodni ezek átalakításában. Ezek egyébként nagyon jól megírt szerződések.

Tehát e szerint a három szempont szerint rangsoroljuk most az egyes PPP-eket, és javaslatot fogunk tenni ezek kiváltásra. A kiváltás alatt a téглаértéket értjük, hiszen a PPP-konstrukciónak van az épületrésze, és van a működtetési része. Erre elég sajátos megoldások vannak, ezekre fogunk hamarosan javaslatot tenni. Mindenképpen az a szándék, hogy ezeket valóban kiváltsuk. Ebben a pillanatban, nagyjából 110 milliárd forint az, amit, ha az összeset kiváltanánk csak azon az alapon, ami a szerződésben szerepel, bele kéne investálni. Itt egy olyan rendszert kell kialakítani, hogy ez ne terhelje meg a költségvetést ilyen módon. Miután ezek a konstrukciók nem egyformán rosszak, ezért egy félig-meddig önfinanszírozó modell alapján kezdenénk el ezzel foglalkozni.

Az életpályamodell. Azt hiszem, abban egyetértünk, hogy a felsőoktatás nagyon bonyolult és összetett rendszer. Itt nagyon nehéz egységes életpályamodellt létrehozni. Egyébként már ma is van ilyen, az ember tanársegéd lesz, aztán adjunktus, docens, egyetemi tanár, utána esetleg akadémikus is, hogy ezt lehessen fokozni. Az a kérdés, hogy ezek között akarunk-e még valamit létrehozni, mert ez egy jól meghatározott életpályamodell. Az viszont, hogy ezek között a szakaszok között hogyan értékeljük az adott kolléga tevékenységét, teljesítményét, célkitűzéseit és egyebeket, nem létezik. Erre vonatkozóan lenne megoldásunk. Ehhez sok mindent lehet kötni, pont azért, hogy ez a nagyon statikus életpályamodell ne legyen ennyire statikus, hanem valóban legyenek benne előrelépési lehetőségek.

Képviselő asszony kérdezte az online kurzusok létrehozását. A stratégiának van egy fejezete, az oktatási metodika vagy oktatási innováció, amiben ez a típusú képzés benne van, annyira benne van, hogy van erre több pilot projektünk is. Tavaly az Óbudai Egyetem elkezdett egy K-MOOC-nak nevezett – Massive Open Online Courses típusú, a Kárpát-medencével kialakított – változatot, amihez ebben az évben

nem kevés céltámogatást kaptak, hogy hozzunk létre egy ilyen rendszert. Ehhez csatlakoznak a többi egyetemek és főiskolák. Ez tehát létezik. Ennek van egy jogszabályi oldala, hogy hogyan tudjuk figyelembe venni az ilyen online kurzusok kreditértékét. Erre vonatkozóan is van megoldásunk. Ezen túl még van egy csomó minden. Az oktatási innováció fejezet pont ezeket sorolja fel.

Az utolsó megjegyzésem: azt mondtam, hogy nem vagyunk minden tudás birtokában, amikre stratégiát alkotunk. Hát ilyen a természete ennek a dolognak. Ezért mondtam azt a prezentáció elején, hogy itt kéne valami nagyon nagy bölcsesség. Ha most azt mondjuk, hogy ez lesz a stratégiánk az elkövetkező 15 évre, valószínűleg hibát követünk el. A stratégiának van egy olyan természete, hogy azt évente felül kell vizsgálni, meg kell nézni, hogy követtünk-e el benne hibát, és ha igen, akkor változtatni kell rajta. Ez meg fog történni, erre van szervezetünk is és van megoldásunk is. A Felsőoktatási Kerekasztal az a fórum, amely ezt évente meg fogja nézni és jóvá fogja hagyni a változásokat.

Az többi kérdésre a kollégáim fognak válaszolni.

ELNÖK: Helyettes államtitkár úrnak adom meg a szót.

DR. MARUZSA ZOLTÁN helyettes államtitkár (EMMI): Tisztelettel köszöntöm én is a bizottságot. A válaszokat nem a hozzászólások sorrendjében fogom megadni.

Az egyik a hátrányos helyzetűek bejutásával kapcsolatos kérdéskör, amit Kunhalmi Ágnes képviselő asszony vetett fel. Erről nagyon sokat olvasunk a sajtóban, és nagyon sok támadás ér bennünket ezen a vonalon. Ezt a kérdéskört pontosan ezért nagyon alaposan vizsgáljuk és monitoringozzuk. Ez után az Unió is mindig nagyon érdeklődik, ezért számukra is számtalan esetben adtunk adatot, információt, készítettünk jelentéseket.

Az egyik vizsgálat tárgya az, hogy a hátrányos helyzetű régiókból való jelentkezők, felvételi számok hogyan alakulnak. Igazából azt látjuk, hogy szignifikáns eltérések nincsenek, tehát nem igazolható az, hogy egyes régiókból érdemben kisebb lenne a továbbtanulási hajlandóság. De ahol mégis van ilyen, azt is kezelni szeretnénk a közösségképző helyek, a közösségi főiskolák funkcióinak bővítésével.

A vizsgálati körbe tartozik az is, hogy a felvettek körében milyen a hátrányos helyzetűek aránya, illetve jobbak-e az esélyeik a bekerülésre, mint sem. Összességében nagyon érdekes az, ami itt kibontakozik, ugyanis a 2013-as felvételinél 6 százalékkal nagyobb eséllyel került be egy hátrányos helyzetű hallgató, mint egy nem hátrányos helyzetű hallgató, a 2014-esnél pedig 8,48 százalékkal. Pontos számokat hoztunk erre vonatkozóan, megérezve, hogy ilyen irányú kérdést is kapunk. Tehát nagyobb arányban került be egy HH-s hallgató, mint egy nem HH-s hallgató. Azaz jelenleg nem rosszabbak, hanem kedvezőbbek az adatok.

Mi abból tudunk kiindulni, aki már jelentkezett, aki eljutott odáig, hogy jelentkezzen a felsőoktatásba. Azt nem vitatom, hogy van olyan köznevelési feladat, hogy hatéves korától szépen végigkísérődjék, hosszú távú programokon keresztül felkészítést kapjon arra, hogy a folyamat végén majd jelentkezessen a felsőoktatásba. Nagyon szeretném ebbe a fókuszunkat úgy állítani, hogy ez nem egy felvételi eljárásbeli problémakör.

Még egy adatot mondanék, vagy többet is. Az egyik az, hogy vannak a többletpontot szerzett jelentkezők, és van adatunk arról, hogy itt mi a helyzet. Összességében, és ez nagyon örvendetes tény, a többletpontot szerző HH-s jelentkezőknek több mint a fele többletpont nélkül is bekerül. Ez szerintem egy eredmény, egy vívmány, ami azt mutatja, hogy megkapják a szükséges felkészülést, és

a szükséges eredményeket eléri már a köznevelésben. Tehát nem az a helyzet, hogy tömegesen csak a többletpontoknak, egy trükknek köszönhetően kerülnek be, hanem a többségük bekerül e nélkül is. Körülbelül az egyharmaduk ezzel sem kerül be, de ez összesen ezer ember, és nagyjából ezer fő körüli az a létszám, akinek a 40 többletpont segítséget nyújt. Tehát igazából el lehet mondani, hogy még a többletpont is szinte elenyésző jelentőségű, mert ezer ember egy 80 ezres felvett körben persze egyszerre sok, meg egyszerre nagyon kevés is. Tehát igazából nem a felvételi körül csúcsosodik ki a HH-s kérdés ügye.

Szintén fel szokott merülni, milyen hatása van annak, ahol egyes szakokon magas magyar állami ösztöndíjas követelmény van, ilyen a jogászképzés vagy a közgazdászképzés. A jogászképzésnél az elmúlt négy évre kiterjedően vizsgáltuk, hogy a HH-s hallgatók aránya hogyan alakult, és azt láttuk, hogy gyakorlatilag konstans 7 százalék, nem változott semmit. Változott a finanszírozási forma, valóban kevesebb a jogászképzésben az ösztöndíjas hallgató – ezt mindannyian tudjuk, ez is volt a kormányzati cél –, de összességében a HH-s hallgatók számára, arányára ez semmilyen befolyást nem gyakorolt, ugyanúgy 7 százalék. Ez bizonyos értelemben minket is pozitív értelemben lep meg, de az a mítosz, hogy ezekről a szakokról a társadalmi mobilitás majd eltűnik, egyáltalán nem igazolható. Ezt a tanulmányt egyébként minden jogi kar dékánja megkapta tőlünk és nem is vitatják. Kívülálló szereplők szoktak erről féléves rendszerességgel cikkezgetni, anélkül egyébként, hogy bárki vizsgálná ennek a hátterét.

S még egy dolog. A 2012-es felvételi szabályozás előtt volt lehetőség arra, hogy a Balassi Intézet által csinált felvételi előkészítő révén kerüljenek be a felsőoktatásba hallgatók. Kiválasztottunk közülük egy HH-s fókuszcsoporthat, húsz-harminc főt, hogy mi lett velük azután, vizsgálva, hogy egy rövid távú, kvázi gyorstalpaló felvételi előkészítő programmal van-e értelme embereket átsegíteni a felvételi nehézségein és benyomni a felsőoktatásba, mi történik velük, ez-e a siker kulcsa. Megnéztük, hogy mi lett velük három év múlva. Nos, egy-két ember szerzett közülük oklevelet, mindenki más kihullott, lemorzsolódott útközben. Ez tökéletes kudarc abból a szempontból, hogy nem ez az útja. Csakis az az útja, hogy a köznevelésen végigkísérve, felkészítve, megtanítva jussanak be a felsőoktatásba, nem pedig többletponttal, nem a felvételi kikerülésével, belökve a felsőoktatásba, majd másnap magára hagyva és végignézve, hogy utána kihullik onnan. Örülök, ha ebben egyetértés van, de tényleg azt érzem, hogy az Unió is nagyon sokszor a felsőoktatási felvételt nyüsztetni, hogy ott mit lehetne tenni. Se az, ami előtte van, se az, amit utána van, senkit nem érdekel, hanem hogy felvételi többletpont van-e. *(Kunhalmi Ágnes: Az lehet egy kapu. – Dr. Póslán László: Nem nálad van a szó, Ágnes. – Kunhalmi Ágnes: Ezt pozitív értelemben mondtam.)* Bocsánat, hogy kihasználtam az időt és az HH-s ügyről ennyit beszéltem, de úgy gondolom, hogy ebben fontos volt az álláspontunkat hallatni és ennyi adatot közölni.

Vinnai képviselő úr és Dúró Dóra elnök asszony is felvetette az idegen nyelvi képzés, a nyelvvizsga-követelmény 2020 kérdéskörét. Örömmel jelzem, hogy a felvettek körében a többségnek, 53 százaléknak 2014-ben már megvolt a nyelvvizsgálója. Az egy kicsit fals kép, amikor a jelentkezők számából vizsgáljuk, mert a jelentkezők között minden évben van 15 ezer olyan ember, aki megkezdte, de érdemben nem küld be semmit. Az ő esetükben komolytalanok az adatok. Így el lehet tolni 53-ról 67-re vagy vissza, de azt gondolom, hogy csak azokat érdemes nézni, akiknek érvényes jelentkezésük van. 53 százaléknak megvan.

A 2020-as dátum pontosan azért nem 2016, 2017 vagy 2018, mert a nyelvtanulás nem kétéves folyamat, amit általában a felvételi követelmények szigorításánál a jogszabály szerint is alkalmaznunk kell. Direkt egy távolabbi

időpontot mondtunk, ami azt jelenti, hogy ez már hetedik-nyolcadikosok számára is világos üzenet: nyelvtanulás, nyelvtanulás, nyelvtanulás. Nyilvánvalóan van kellő felkészülési idő, és azzal, hogy a követelmény megjelenése világos, azt gondolom, világosan kijelöltük az utat. Kijelöltük egyébként a köznevelés számára is, amelynek ehhez a világos megrendeléshez, kormánydöntéshez fel kell zárkózni a következő években, stratégiájában is, meg ennek a megvalósításában is. Az, hogy a B1 szint jelenik meg általánosságban a köznevelés céljaként, helyes, mert nem biztos, hogy ezt itt kell felmérnünk, abból a szempontból, hogy nem mindenkit a felsőoktatásra készít fel a köznevelés. Az is túlzó lenne, ha ott egy B2-es szintet jelölnénk meg generális célként, hiszen nem mindenki akar továbbtanulni, nem mindenki számára szükséges ez. Azt gondolom, és abban bízunk, hogy az idegen nyelvi képzési tartalmak, óraszám és minden egyéb növekedni tud. Tehát egy világos megrendelés van.

Amit még szeretnék talán jelezni, hogy az nagyon szépen látszik, hogy amikor a diplomások nem szerzik meg a nyelvvizsgát, a végzést követő egy-két évvel a döntő többségük megszerzi. Ha azt el tudjuk érni, hogy ezt az egy-két éves investíciót a nyelvtanulásba ne a felsőoktatás után fektessék be, hanem lehetőleg a felsőoktatás előtt, tehát 18 éves koruk előtt már megtanulják. Ez egy stratégiai győzelem lenne abból a szempontból, hogy a felsőoktatás ideje alatt már a szaknyelvi ismereteket sokkal jobban lehet pallérozni. Azt gondolom, egy nagyon tudatos teljesítménykényszer, amit megfogalmazunk. Abban bízunk, mert ennek semmilyen kizorító jellege nincs, hogy minél szélesebb tömegben ennek meg tudnak felelni a jelentkezők.

Az oktatók véleményezése kapcsán a bérrendezésről szóló Kjt. olyan mellékletét tervezzük ebben a tekintetben, ami az intézmények számára egy viszonylag központi szempontrendszer ad, amit utána természetesen intézményenként, szakonként testre szabnak, így a kollégák értékelését egy komplex pontrendszerben szeretnénk elvégezni a jövőben. Ennek a kodifikációs feladatai még előttünk állnak. Talán előzetesen ennyit tudnék arra mondani, amit Dúró Dóra vetett fel.

Farkas Gergely képviselő úr részéről az állami és az önköltséges, illetve az ösztöndíjas helyek aránya hangzott el. Itt el szoktuk mondani, de valóban így is van, és érdemes összeadni, bár gigantikus munka, de összességében akár 100 ezer magyar állami ösztöndíjas hely is elérhető a mostani felvételi eljárásban is. A követelményrendszerek világosak hozzá, néhol ehhez magas pontszámot kell teljesíteni. De az, hogy az ösztöndíjas helyekben valóban és érdemben lejtünk a keretszámrendszerrel, szerintem tényszerűen igaz, és kellő számban érhetőek el ösztöndíjas helyek. Ami biztos, és erről képviselő úrral itt, a bizottság ülésén is többször egyetértettünk, hogy az átsorolási követelményeket érdemes felülvizsgálunk, érdemes szigorítanunk. Erre a tavaszi ülészakon benyújtandó Nftv. módosítása során teszünk kísérletet, ezt fogja látni képviselő úr.

Hiller képviselő úr ugyan már eltávozott, de azért a közös szakmából kifolyólag arra a fejtegetésére, amiben az intézményi autonómia történeti múltját röviden áttekintette, mindannyiunk figyelmébe ajánlom a „Ratio educationis” olvasgatását. Ez az összes neveléstörténeti mű között egy viszonylag pozitívan, magasan jegyzett dokumentum, és ebben a királyi egyetem tanácsa kapcsán megjelenő feladatok között - amelyek a magyar jogrendszerben, a magyar történelemben megjelennek, és amelyek az intézmények működtetésére, felügyeletére vonatkoznak -, vannak olyan gyöngyszemek, amelyeknél erős kísértést éreztünk arra, hogy a mai kodifikációs gyakorlatban is meg lehetne jeleníteni. De aztán úgy gondoltuk, hogy a passzív szerkezetek alkalmazása ma már sokkal kevésbé divatos, mint talán akkoriban volt,

de azt gondolom, nagyon-nagyon hasznos olvasmány mindenki számára a „Ratio educationis”.

Egyébként a konzisztórium mint fogalom is egy ilyen történeti elem. Erről nem lehet azt mondani, hogy valami bizonytalan, a magyar történelemben soha nem létező dolgot tartalmaz. Egy, a magyar jogrendszerben elég hosszú ideig létező fogalmat vettünk ismét elő, viszonylag hasonló tartalommal.

A kontaktórák számáról Dunai képviselő asszonynak volt még kérdése. Valóban, a tavaszi félév kodifikációs feladatai között ez is szerepel, az oktatói óraszám csökkentése, illetve javaslatunk szerint annak az eltérítési lehetőségnek a csökkentése, ami jelenleg ugyan átlagosan kimondott 10 órát rögzíti, de ad egy 70 százalékos eltérítési lehetőséget. Ez azért így nem teljesen konzisztens, azt gondolom, ebben tudunk szintén érdemi előrelépést tenni. Köszönöm szépen.

DR. SOLTI PÉTER miniszteri biztos: Köszönöm szépen. Nem sok időnk maradt már, és nem szeretném a bizottság következő napirendjétől elvenni a lehetőséget, de néhány konkrét szakmai kérdés azért elhangzott még, amire válaszolnék.

A kancelláriarendszerre visszatérve, a mai napirend is az eddigi tapasztalatok összegzését jelentette. Az elmúlt négy hónap alapján nyilván nem lehet egy olyan kiérlelt álláspontot alkotni egy formálódó rendszerről, mint egy év elteltével. Azt gondolom, hogy a kancelláriarendszer értékelését folyamatosan napirenden kell tartani, és ebben a bizottság is érdekelt lesz. Akkor, amikor konkrét tényadatok vannak már a birtokunkban, és azokat tudjuk elemezni, és azok alapján azt látjuk, hogy az intézmények működése javul, hatékonyabb, átlátható, azok a hiányok, amiket akár az Állami Számvevőszék jelzett, megszűntek, mert a mért adatok alapján ezt a visszajelzést meg tudjuk adni, az lesz az igazi bizonyítéka annak, hogy ez rendszer működőképes.

Az autonómia fogalmára egy picit visszatérve és egy kis kitekintést adva, ezt a kérdést jogilag is meg lehet közelíteni. Az autonómia fogalmát az Alaptörvény meghatározza. Az autonómia fogalmának van oktatási, kutatási, szervezetbeli és gazdasági vonatkozása. Ezek nem korlátlanok, elsődlegesen itt a szervezeti és gazdasági autonómiára gondolok. Az autonómiaértelmezést azért olyan keretek közé kell szorítani, hogy ennek érdekében az intézmény működőképessége és az intézményrendszer működőképessége fenntartható legyen. Azt gondolom, a kancellár feladata és kötelessége, hogy az autonómia szolgálatában dolgozzon. Tehát ilyen szempontból nem értek egyet azokkal a véleményekkel, amelyek ezzel kapcsolatban azt vélelmezik, hogy esetleg az autonómia letörésére lehet eszköz a kancellár.

Innen átkanyarodnék a szervezeti és működési szabályzatok kérdésére. Itt két konkrét kérdés is érkezett. Az egyik az, hogy a felsőoktatási törvényben szereplő szervezeti és működési szabályzat módosítási kötelezettségével hogyan állnak a felsőoktatási intézmények. Ugye, az felsőoktatási törvény azt a kötelezettséget rója gyakorlatilag a kancellárra, hogy a hivatalba lépését követően 60 napon belül javaslatot tegyen a szervezeti és működési szabályzat módosítására, amit a szenátus fogad el. Az aktuális helyzetkép az, hogy a november 15-én belépett kancellárok esetében valamennyi intézménytől beérkeztek már a szervezeti és működési szabályzatok, ezek jelenleg nálunk vannak elemzés alatt. Az elemzést követően fog a fenntartó ezekről visszajelzést adni az intézményeknek. Ezen kívül van két intézmény, ahol január elején lépett be a kancellár, a bajai Eötvös József Főiskola, illetve a Kecskeméti Főiskola is megküldte már, így ezek elemzése is elkezdődhetett.

A képviselő úr felvetette azt, hogy van olyan intézmény, ahol egy napvilágra került előzetes anyag alapján tartani lehet attól, hogy a belső változás már az

intézmény működését hozza nehéz helyzetbe, ami adott esetben az autonómia csorbítására is alkalmas lehet. Itt két dologra szeretném felhívni a figyelmet. Az egyik az, hogy előkészítés alatt lévő anyagok elemzését, akár a sajtón keresztül, akár nyilvános bizottsági ülésen viszonylag nehéz támadni vagy védeni, hiszen ez egy munkafolyamat része. A másik pedig az, hogy a végén minden esetben, bármilyen előkészítés történik, a szenátus dönt a szervezeti és működési szabályzatról. Tehát lehet, hogy a kancellár készíti elő és terjeszti elő, adott esetben reményeink szerint a rektorral együttműködve, hiszen ők együttműködésre kötelezettek, de a végén az önkormányzatiság elvén és az önkormányzatiság alapjain választott szenátus fog erről dönteni az intézményben. Ez a döntési folyamat igazolja azt, hogy a végén az intézményben dolgozók képviselői adnak erre egy választ.

A kancellárok kiválasztásával kapcsolatban a szakmaiság kérdését elnök asszony vetette fel. Igen, a jogszabályi feltételek valóban minimumfeltételeket rögzítenek, ugyanakkor a kiválasztás folyamata során a fenntartó igenis figyelt arra, hogy elsődlegesen azokat a szempontokat vegye figyelembe, azokat a menedzsmentképeségeket hozza előtérbe, amelyek adott esetben a felsőoktatási intézményeknél hiányoztak. Megint csak visszautalok az ÁSZ megállapításaira. A menedzsmenthiányosságokat van hivatva a kancellár személye kiváltani.

Szintén kritikaként hallhattuk azt, hogy a kancellároknak nincs, illetve a kiválasztás során nem volt ismeretük a felsőoktatási intézményről vagy a felsőoktatásról. Én ezt egy picit árnyalnám és azt mondanám, az egy jó cél, hogy más szempontokat, más, akár a vállalati, akár más szférából hozott tapasztalatokat tudjunk a felsőoktatásba beemelni, hogy ezeket a tapasztalatokat felsőoktatási tudással kiegészítve tudjuk árnyalni annak érdekében, hogy a hatékonyságot minél inkább biztosítani lehessen. Azt gondolom, hogy ez fontos szempont. Valóban nem elsődleges az, hogy konkrétan az adott felsőoktatási intézményen belül szerzett ismeretek legyenek a kancellárnál. De hozzáteszem, a kancellárok a kiválasztás során természetesen már törekedtek arra, hogy az adott felsőoktatási intézmény mutatóit, számaikat, belső felépítését, képzési portfólióját megismerjék, és ezt nyilvánvalóan tovább mélyítették az elkövetkezendő időben.

Elnök asszony felvetette a munkáltatói joggyakorlás kérdését is. A törvény azt mondja, hogy az oktatók és kutatók feletti munkáltatói jogokat a rektor, míg a nem oktatók és kutatók feletti munkáltatói jogokat a kancellár gyakorolja. Ugyanakkor a törvényben van egy olyan lehetőség, hogy a munkáltatói jogokat delegálni lehet mindkét fél oldalán. Tekintettel arra, hogy a kancellárok feladata elsődlegesen az intézmények hatékony működtetése, másrészt pedig a rektorokkal a jogszabályban rögzített módon kötelesek együttműködni, ezért lehetetlen az, hogy egy hatékony folyamatot, ami adott esetben az oktatói-kutatói szférához rendelt nem oktatói kiszolgáló vagy kiegészítő személy alkalmazását jelenti, ne lehetne a két intézményi vezető közös együttműködésével egy hatékony döntéshozatali folyamatban a munkáltatói jogok leosztásával kezelni. Ez egyébként minden intézményben kiemelt szempont és fontos kritérium volt. A kancellárokat több felkészítő fórumon tájékoztattuk erről, s a kancellárok és a rektorok ennek eredményeképpen tették meg azokat a javaslatokat, amelyek azután az szmsz-ben is megjelentek.

Ha bármely kérdést megválaszolatlanul hagytuk volna, akkor természetesen állunk rendelkezésre.

DR. PALKOVICS LÁSZLÓ, az Emberi Erőforrások Minisztériumának felsőoktatásért felelős államtitkára: Van még kérdés, amit röviden szeretnék megválaszolni.

ELNÖK: Tessék!

DR. PALKOVICS LÁSZLÓ, az Emberi Erőforrások Minisztériumának felsőoktatásért felelős államtitkára: Az utolsó ponthoz még annyit, hogy a törvényben szereplő lehetőségeket kihasználva az intézmények specifikumait maximálisan figyelembe vesszük. Például a törvény szerint a klinikai központok vezetőinek a munkáltatói jogait a kancellár kellene, hogy gyakorolja, de megállapodtunk abban, hogy a klinikai központok, illetve a belső kutatóegységek vezetőinek, akik egyébként akadémiai oldalról jönnek, a munkáltatói jogait a kancellár automatikusan átadja a rektornak, pont azért, hogy ezeket az ügyeket kezelni tudjuk. Arról pedig, hogy egy alkalmazott fölött munkairányítói vagy munkáltatói jogokat gyakorol a közvetlen munkahelyi vezetője, azt gondolom, hogy a munkairányítói jogok ugyanilyen módon jól működnek. Egy vállalatnál az összes munkáltatói jogot egy személy szokta gyakorolni, ezek tehát nem jelentik a működőképesség határait.

Két kérdés van még, amelyekre nem válaszoltunk. Az egyik a MAB-bal, az akkreditációval kapcsolatos felvetés. A stratégiában ennek szenteltünk egy rövid fejezetet. Megkezdtük a tárgyalásokat a MAB-bal részben a doktori iskolákra, részben más feladatokra. Ez éppen most zajlik, és erre a tavasz folyamán lesz majd megoldás.

A másik kérdés a diplomások arányának az elérése. Magyarország 30,3 százalékot vállalt 2020-ra, 2013-ban ezt nagyjából teljesítettük, akkor 31,9 százalékon állt ez a szám az adott korosztályban, tehát a 30-34 évesek között. A stratégiában pedig azt vállaltuk, hogy 35 százalékot fogunk elérni. Az a kérdés, hogy hogyan akarjuk ezt elérni, mi ennek a módja. Ha megnézzük a saját számainkat és az OECD számait, azt látjuk, hogy az OECD számai egy kicsit rosszabbak. A magyar felsőoktatási intézményekben történt lemorzsolódás tekintetében az OECD 2014-es országjelentése azt mondja, hogy a nem egyetemi hallgatóknak a teljes korosztályra vonatkoztatva körülbelül 23 százaléka fogja elvégezni az egyetemet. Ez nagyjából azt jelenti, hogy a felvettek 47 százaléka fog kiesni. A mi számaink bizonyos szempontból árnyaltabbak, mégpedig azért, mert azon hallgatók részaránya, akik nem jutnak el az abszolutóriumba, körülbelül 35 százalék, és ehhez jön még hozzá az, aki a nyelvvizsga hiánya miatt nem tudja átvenni a diplomáját. Így jön össze a nagyjából 47 százalék, ahogy azt a helyettes államtitkár úr is említette. A diplomát nem átvevő hallgatók száma periodikusan csökken. A végzés után egy-két éven belül annyira erős a motiváció, hogy megszerzik a nyelvvizsgát. A motiváció viszonylag egyszerű: ők a végzéskor minden szaktudásnak a birtokában vannak, amivel elhelyezkedhetnek, de miután nincs diplomájuk, ezért a munkaadók ezt a helyzetet – csúnya szóval – kihasználják, és lényegesen alacsonyabb jövedelmet kapnak ezek a szakemberek, mintha lenne diplomájuk. Mivel őket csak a papír vagy a nyelvtudás szintje választja el a diplomától, ezért náluk erőteljes a motiváció arra, hogy megszerezzék a nyelvvizsgát.

A arány elérésének természetesen több módja van. Mi ennek megteremtettük a feltételeit, ami a stratégiában is szerepel és a törvényben is meg fog jelenni. Hajlamosak vagyunk elfelejteni azt, hogy ha a hallgató bekerült az intézménybe, az olyan, mintha nem is létezne, rábízunk, hogy fejezze be, ha tudja vagy ha akarja. Azt gondolom, hogy ilyen számok mellett ezt felelőtlenség lenne így hagyni és azt mondjuk, ha valaki bekerült egy felsőoktatási intézménybe, akkor próbáljuk meg annak a módját megtalálni, hogy azt el is tudja végezni, tehát segítsünk neki. Mi ezt a 35 százalékot próbáljuk csökkenteni. Ennek az egyik módja: legyünk tisztában azzal, hogy a bekerülő hallgatók különböző képességekkel rendelkeznek. Ezeket mérjük meg, ez a hallgatói kompetenciamérés. Sok polémia volt arról, hogy ezen meg lehet-e bukni. Nos, ezen nem lehet megbukni, és ezért nem is kell csálni a hallgatóknak. Ez

pont arról szól, hogy nézzük meg, mit tud a hallgató, mire képes, és annak érdekében, hogy el tudja végezni az egyetemet, segítsünk neki. Ezért foglalkozunk a hallgatókkal akkor is, amikor már egyetemisták. Ne csak előadást tartunk nekik, hanem nézzük meg, hogy hogyan tudunk nekik segíteni. Erre több rendszerünk létezik. Az egyik a mentorrendszer, ennek a költségvetését most növeltük; azt gondolom, a HÖÖK elnöke erről tud majd beszélni. Az intézményeknél pedig követelményként jelenítenénk meg a rektorok számára, hogy ezt a fajta végzési arányt növeljük úgy, hogy ő is tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a hallgatókat segítsük abban, hogy megszerezzék azt a képzettséget, amire jelentkeztek. Valószínűleg ez a módja annak, hogy a végzési arányt tudjuk biztosítani.

Azt hiszem, már túl sokat beszéltünk, de a felsőoktatás egy érdekes téma. Köszönjük a kérdéseket meg a lehetőséget, hogy újra beszámolhattunk arról, hogyan állunk.

ELNÖK: Köszönjük szépen államtitkár úrnak, helyettes államtitkár úrnak és miniszteri biztos úrnak, hogy rendelkezésünkre álltak. Az 1. napirendi pont tárgyalását lezárom, és további jó munkát kívánok a vendégeinknek.

A hallgatói önkormányzatok életével kapcsolatos új szabályozások

2. napirendi pontunk a hallgatói önkormányzatok életével kapcsolatos új szabályozások. Ebben a napirendi pontban előadónk és vendégünk Gulyás Tibor, a HÖÖK elnöke. Köszöntöm elnök urat.

Tájékoztatom a bizottság tagjait, hogy a napirendi pont során felmerült az igény többek részéről, hogy a nyelvtanítás, nyelvtanulás kérdésével külön bizottsági ülésen vagy tematikus napirendben foglalkozunk. Ezt majd meg fogjuk tenni, elő fogjuk készíteni a bizottság munkatársaival és igyekszünk beilleszteni a tavaszi ülés szak elég sűrű programjába. De megteesszük, ha erre igény merült fel.

Elnök úré a szó.

Gulyás Tibor elnök (Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája) tájékoztatója

GULYÁS TIBOR, a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának elnöke: Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Bizottság! Nagyon köszönjük a meghívást. Köszönjük, hogy itt lehettünk az ágazati kérdéseket érintő beszélgetésen. Mi is sokat tanulhatunk ebből, és a munkánk felkészüléséhez mindenképpen hozzájárult.

Az előadásom, beszámoló, visszajelzésem, reflexióm témája a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájában elindult szabályozások területe, kérdése, de természetesen ha van más, a hallgatói önkormányzatokat érintő kérdés, akkor örömmel állunk rendelkezésükre.

2015. január 1-jétől kezdtem meg a munkámat, a választás tavaly októberében volt. Az ezzel kapcsolatos munkák, amik a szabályozásokat illetik, már az előző év végén megkezdődtek, és törekedtünk arra, hogy a legfontosabb kérdéseket már az idei év első közgyűlésén megtárgyaljuk és döntést hozunk róluk.

Mai reflexióm főbb témái az etikai charta, a választási kódex, a rendezvények szervezésével kapcsolatos feladatellátások, de a gazdálkodással kapcsolatos kérdések is szóba fognak kerülni.

Tudniuk kell, hogy az előző év végén számos alkalom, különböző vezetőképzők, konferenciák segítették azt a munkát, amelynek eredményeképpen az etikai charta és a választási kódex létrejöhett. A hallgatói önkormányzatoknak sajátos státusuk van, a hatalom forrása a felsőoktatási intézményekben van, és a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája az, ami összefogja ezt az

intézményrendszert. Ezek a döntések, amelyeket meghoztunk, sajátosak, egyedülállóak és példátlanok, hiszen az alapítói charta vagy az alapítói okirat óta nem született olyan közös döntés, mint amit februárban hoztunk meg, nem született az autonómiát korlátozó, a többi önkormányzat életét korlátozó döntés, mint amit a választási kódexben láthatnak. Ennek háttérében az áll, hogy a hallgatói önkormányzatok körül kialakuló és napvilágot látott problémákat nemcsak a közvélemény fedezte fel, hanem a hallgatói önkormányzatokban dolgozó kollégák is, és mi magunk szerettünk volna az élére állni annak, hogy megoldjuk azokat a problémákat, amelyek az elmúlt időszakban napvilágot láttak.

Így jött létre az etikai charta, ami átfogóan szeretett volna reagálni a minket érintő kritikákra. Egy olyan dokumentum született, amit minden hallgatói önkormányzat minden képviselője, értsék úgy, hogy az érdek-képviselési rendszerben részt vevő minden hallgató magára nézve kötelezőnek ismer el. Magatartási szabályok, elvárások – olyan átfogó erkölcsi normarendszert hoztunk létre, ami, csakúgy, mint a rendezvények területén, az élet más területein is a hallgatói képviselők szakmai munkájával kapcsolatos kérdésekre reflektál. Olyan magatartási szabályokat fogalmaz meg, amelyeket ezáltal és a dokumentum elfogadása által minden hallgatói képviselő magára nézve kötelezőnek fogad el. Időbeli hatálya, vagyis hatálybalépése május 6-a. Ezt a szimbolikus napot választottuk, ez az OFÉSZ, a HÖÖK jogelődje hivatalos megalakulásának napja. Ezzel is szerettük volna szentesíteni, erősíteni és felhívni a figyelmet arra, hogy az etikai charta milyen fontos szerepet tölt be a hallgatói önkormányzatok életében.

Nyilván sokakban megfogalmazódott az a kérdés, hogy ez a dokumentum pontosan hogyan is töltheti be a hozzáfűzött reményeket. Azt gondolom, azzal, hogy a hallgatói képviselők felismerték és pontosan megfogalmazták azokat a szempontokat, amelyeket magukra nézve kötelezőnek kívánnak elismerni, egy olyan állapotot hoztak létre, ami mindenképpen átbillenést jelenthet ahhoz az időszakhoz képest, amit átéltünk az elmúlt fél évben.

Nevezetesen két olyan pont van, ami explicite azt fogalmazza meg, hogy a hallgatói képviselőkre nézve hogyan lehet ez kötelező, hogyan szankcionál ez a dokumentum. Az egyik az, hogy a vezető tisztségviselőknek kötelező a felsőoktatási intézmény vezetői számára tájékoztatást adni azokról az esetekről, amelyek az etikai chartában megfogalmazottakat sértik. A másik, hogy a hallgatói képviselőknek egész egyszerűen ezt a dokumentumot magukra nézve kötelezőnek kell elismerni, mindent meg kell tenniük annak érdekében, hogy az ebben foglaltak érvényesüljenek, és hogy a környezetükben tapasztaltak esetén azok a hallgatói képviselők, akik nem tartják be az etikai chartában megfogalmazottakat, mondjanak le. Ez nyilván számos olyan esetre, ami az elmúlt időszakban napvilágot látott, számos olyan kérdésre, ami az elmúlt időszakban felmerült, választ kíván adni.

Az etikai charta tehát egy átfogó normarendszer, amit a hallgatói önkormányzatok magukra nézve kötelezőnek ismernek el.

A hallgatói önkormányzati választások esetében szintén számos kritika érte a rendszert, de mint ahogy a charta esetében is, a választási kódex megalkotásakor a hallgatói képviselők részéről fogalmazódott meg az az igény, hogy a választások egységes elvek mentén szabályozzuk. Így végigvettük azokat a területeket, amelyeket lehet szabályozni. Hiszen a hallgatói önkormányzati választási szabályok minden esetben a helyi igényeknek megfelelően alakultak ki. Jelenleg mindenki úgy hozza létre a választási szabályait, hogy a választás a hallgatókhoz legközelebb és a legkézenfekvőbb módon történjen, hiszen nincs jó és rossz választási rendszer. Mi ebben a hiszemben álltunk neki annak a munkának, ami átfogóan kívánja rendezni a választási szabályokat. A célunk az, hogy egy átlátható, a működésünket egyértelművé

és transzparenssé tevő választási rendszert hozunk létre. Ennek megfelelően hoztunk nagyon fontos döntéseket. Ennek időbeli hatályát szintén május 6-ában határoztuk meg, mert ezt a dokumentumot is szeretnénk volna magasabbra tenni azzal, hogy az alakulásunkhoz köthető annak hatálybalépése.

Kiemelt döntéseink az egyenlőség és arányosság elve, annak hangsúlyos megjelenítése. Ez nem azt jelenti, hogy ne lenne jelen a hallgatói önkormányzatok választásaiban ez a két elv, de fontosnak tartottuk azt, hogy ezt lefektessük és innentől kezdve számon is kérhessük. Megjelenítjük az elektronikus választást, ahol fontos jeleznünk azt, hogy kifejezett intézkedési javaslatunk és kérésünk a felsőoktatási államtitkárság felé, hogy ennek jogszabályi háttérét biztosítsák is számunkra. Hiszen egyrészt szükséges a jogszabályi környezet, és szükséges a technikai háttér biztosítása. Hiszünk abban, hogy az elektronikus választásokkal a választói részvétel növelhető, így a hallgatói önkormányzatok legitimációja a későbbiekben még megkérdőjelezhetetlenebbé válhat.

Ebben jelezzük az adatok kezelésének szabályozását, és az eredmények nyilvánosságra hozatalával kapcsolatban egy szempontrendszert fogalmaztunk meg, hogy hogyan kell a hallgatókat tájékoztatni a választási eredményekről. Megjeleníti a dokumentum a vezető tisztségviselők esetében az egyszeri újraválaszthatóságot, tehát egy vezető tisztségviselő egyszer választható újra a későbbiekben. A mandátumidő maximalizált, tehát egy vezető tisztségviselő legfeljebb két évig töltheti be mandátumát. A választási eljárásokra vonatkozóan -, azt gondolom, a rendszer átláthatóságát ez segíti a legnagyobb mértékben - garanciákat építettünk be, a választási időszak különböző periódusait meghatároztuk, hogy milyen meghirdetési, közzétételi, jelentkezési és egyéb, a választási időszakhoz tartozó szempontokat kell megjeleníteni egy választási kiírás során. Ezekhez különböző határidőket rendeltünk, amelyek ezen kódex révén az elkövetkező időszakban számon kérhetővé válhatnak.

Megjelenítjük továbbá az ajánlásgyűjtés, az összeférhetetlenség és a visszahívhatóság intézményét. Az ajánlásgyűjtés esetében azt tartom fontosnak hangsúlyozni, hogy szintén számos kritika éri a hallgatói önkormányzatokat abban a tekintetben, hogy vezető tisztségviselőiket, tehát egy egyetemi hallgatói önkormányzat elnökét már nem közvetlenül a hallgatók választják. Nagy intézmények esetében szeretnénk fenntartani ezt a rendszert, hiszen egy 32 ezres intézménynél egy közvetlen választás megszervezése kevésbé szakmai szempontok alapján történne, viszont az ajánlásgyűjtés intézményének bevezetésével garantálhatjuk azt, hogy ezek a hallgatói vezetők kapcsolatba kerülnek a hallgatókkal is, mindamelllett, hogy az elektori rendszereken keresztül zajlik a választás folyamata.

Ez az imént említett két dokumentum volt az, amit a HÖÖK közgyűlése február végén egyhangúlag támogatott. A továbbiakban két területről szeretnénk még beszélni. Az egyik a rendezvényszervezéssel kapcsolatos feladatainkat érinti, a másik az eddig végzett munkánkat, illetve néhány dologról beszélnék még, amire az elkövetkező időszakban számíthatnak.

Amit a rendezvényszervezés területén hangsúlyoznánk -, és szeretnénk rendezvényszervezésnek nevezni és nem a gólyatáboroknál maradni, hiszen nem a gólyatáborokkal kapcsolatos problémát kell megoldani, hanem a rendezvényszervezés egészével kell foglalkoznunk, intézkedéseket tennünk -, az az, hogy mi magunk is láttuk, hogy foglalkoznunk kell ezzel a területtel. Örültünk annak, hogy miniszteri szintről egy munkacsoport megalakításának kezdeményezése révén a felsőoktatás szereplői együtt ülhetnek asztalhoz az oktatási jogok biztosával. Várjuk azt, hogy ezek az ülések, az ezzel kapcsolatos munka fokozatot vált, és megkezdjük a szükséges intézkedések kidolgozását. Vannak már javaslataink természetesen ezen a szinten. Intézményi szinten a hallgatói önkormányzatok megkezdtek munkájukat. Azoknak a

szükséges szabályzatoknak a kidolgozása, amelyek például a gólyatáborokra vonatkoznak, de azt gondolom, itt más rendezvényeket is hangsúlyoznunk kell, elindult. Nyilván itt a feladat- és hatáskörök tisztázása a legeslegfontosabb. Sajnos egy ilyen gólyatábori esetnek kellett történnie ahhoz, hogy a korábbi, megszokásokon vagy tradíciókon alapuló szervezési mechanizmusok megkívánják azt, hogy a szabályzatok szintjén is rendezzük ezt a mindennapi munkában.

A hallgatói képviselet több szinten is megfogalmaz cselekvéseket. Többek között foglalkozunk a szabadtéri rendezvényekre vonatkozó szabályok áttekintésével, hiszen itt létszámarányosan vannak meghatározva az egyes feladatellátással kapcsolatos szempontok. Azt gondoljuk, hogy kisebb rendezvényekre is komolyabb előírások lehetnek szükségesek.

A feladat- és hatáskörök területén a felelősség viszonyát mind jogi, mind céges, mind szerződéses értelemben felülvizsgáljuk, igyekszünk segíteni a hallgatói önkormányzatok munkáját. Itt elsősorban a tagönkormányzatoknak van szükségük szakmai támogatásra. Az intézményi szinten induló szabályozásokat igyekszünk segíteni és ezeket a munkákat a HÖÖK-on belül összehangolni.

Mind a jó gyakorlatok gyűjteményére, mind a jogszabályokra egy online felületet hozunk létre, ahol a hallgatói képviselők elérhetik az ezzel kapcsolatos jó tapasztalatokat és a vonatkozó jogszabályokat. Azt gondolom, hogy ezek nemcsak a hallgatói önkormányzatok, hanem más társadalmi szereplők számára is hasznos dokumentumok lehetnek, hiszen az itt felhalmozott tudást mások is felhasználhatják.

Kifejezetten a minőségbiztosítás területén a szervezői kiválasztással és az elégedettség mérésével kapcsolatban különböző munkák indultak el, amelyekkel segíteni szeretnénk a hallgatói önkormányzatok munkáját. Ezek nagyon-nagyon fontos szempontok, rendkívül jó intézményi gyakorlatok vannak. Határozottan azt gondolom, hogy ezeket össze kell gyűjteni, és segíteni kell abban, hogy minden intézményhez eljussanak ezek az információk.

Végezetül néhány dolog a gazdálkodással kapcsolatban, ahol szintén számos kritika érte a hallgatói önkormányzatokat. Én ezt két részre osztanám, az egyik a működés, a másik a jutalmazás területe. Mindkét esetben elmondhatjuk, hogy a hallgatói önkormányzatok gazdálkodása a felsőoktatási intézmény égisze alatt valósul meg, ezáltal a felsőoktatási intézmény illetékes gazdálkodásért felelős szervének kell a hallgatói önkormányzat gazdálkodását koordinálnia, felügyelnie és ellenőriznie. Azt látjuk, hogy vannak olyan helyzetek, amiket mondjuk egy KEHI-jelentés mégis szóvá tesz és megemlít. Ennek megfelelően komolyan kell vennünk ezt a kérdést, és segítenünk kell a hallgatói önkormányzatokat abban, hogy a lehető legjobb gyakorlatok alakuljanak ki. Így álltunk neki a hallgatói önkormányzatok gazdálkodási működést illető felülvizsgálatához. Jelenleg a gazdálkodásért felelős alelnök járja az országot és nézi meg, hogy milyen típusú adminisztrációs és gazdálkodási eljárásokkal hogyan látják el ezeket a hallgatói önkormányzatok. Mi igyekszünk összegezni és a kancellárok felé tolmácsolni, hogy mit láttunk, mit tapasztaltunk és mi az, amit a legjobb útnak tartanánk mind a mindennapos működés, mind a hangsúlyozottan szabályos működés tekintetében.

A jutalmazást egy másik szinten említeném. Elég sajnálatos, hogy a hallgatói önkormányzatok vezetőinek, tisztségviselőinek a munkájával kapcsolatos jutalmazás kérdése elsősorban támadásként jelent meg az elmúlt időszakban. Nagyon bízom abban, hogy a jutalmazás kategóriája a hallgatói önkormányzati tevékenységgel kapcsolatos presztízs része lehet. Egy olyan egységes elvi szabályrendszer és működési mechanizmus kidolgozásában szeretnék kezdeményező szerepet betölteni az elkövetkezendő időszakban, amelynek az a célja, hogy jöjjön létre egy olyan egységes, elvi szabályokat összefoglaló dokumentum, amely a jutalmazást szabályozza

a hallgatói önkormányzatok életében, határozottan azzal a céllal, hogy mindenki számára átlátható, érthető legyen, hogy a jutalmazás a hallgatói önkormányzatokon belül hogyan működik, és mindenki lássa, hogy a jutalomért milyen tevékenységeket látnak el a hallgatói képviselők, és a presztízs legyen a hallgatók előtt, ne pedig a kérdőjelek a jutalmazás területén. Az ezzel kapcsolatos feladatellátás a múlt héten indult. Az első hivatalos bejelentés a jutalmazás kérdésében itt önök előtt történik. Mindenképpen tájékoztatni fogjuk önöket a munka haladásáról és az ezzel kapcsolatos végeredményről.

Nagyon szépen köszönöm a figyelmüket és várom a kérdéseiket.

ELNÖK: Köszönjük szépen elnök úr tájékoztatását. Kucsák László alelnök úrnak adom meg a szót.

Kérdések, észrevételek, válaszok

KUCSÁK LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntök mindenkit. Köszönjük a tájékoztatót. Szerintem jó irányba mutató elképzeléseket hallhattunk, ami indokolt is; elnök úr erre is utalt az előadásában.

Jóllehet többszereplős a történet – mint ahogy elhangzott – akár a rendezvényszervezéssel kapcsolatban, akár a gazdálkodással összefüggő intézkedések körében, mégis kíváncsi lennék arra, hogy meglátásuk szerint a rendezvényszervezési ügy és annak szabályozása körülbelül mikor tud testet ölteni egy dokumentumban. Ez többünket foglalkoztat, a bizottság ülésén több ízben került már elő ez a téma csakúgy, mint a parlamentben is. Nyilván nem hagyható figyelmen kívül, hogy mikorra prognosztizálják, mikorra tervezik azt, hogy a bizottság elé, valamint a széles értelemben vett közvélemény elé is ki lehessen állni egy olyan új szabályozórendszerrel, amely remélhetőleg megnyugtató válasz lesz a felmerülő kérdésekre. Köszönöm.

ELNÖK: Van-e még kérdés? Szabó Szabolcs képviselő úr!

DR. SZABÓ SZABOLCS (független): Köszönöm. Nem tennék fel kérdést, mert nem akarom az időt húzni, csak annyit jegyezni meg, hogy én nagyjából két héttel ezelőtt már olvastam az etikai választási kódexet, amikor azt a közgyűlésen elfogadták, és az elismerésem fejezném ki azért, hogy a HÖÖK abszolút képes az önreflexióra. Én ezt a magam részéről támogatom, bár egy autonóm szervezet életébe tartalmi értelemben kívülről beleszólni nyilván nem fogok. De, mondom, abszolút elismerésem a HÖÖK-nak. Azt pedig Kucsák képviselő úrhoz hasonlóan én magam is szívesen veszem, ha a gazdálkodással kapcsolatos javaslataikat elküldik és tájékoztatnak bennünket. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Pószán alelnök úr, parancsoljon!

DR. PÓSZÁN LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Csak egy nagyon rövid kérdésem lenne. Az etikai szabályozás tetszetős, jó és előremutató. De minden etikai szabály addig ér valamit, amíg azt be lehet tartani. Kérdezem, van-e egy olyan általánosabb irányelv, hogy ezt minden intézmény helyi diákszervezete a helyi szmsz-ekbe dolgoztassa bele, azaz mi az a technika, amelyen keresztül ez szabályrendszerre válik, nem pedig egyszerűen csak egy etikai ajánlás marad. Vagy ha az etikai ajánlást nem tartják be, akkor mik lesznek a szankciók? Ismerünk olyan kamarákat, ahol ez kizárást jelent. Arra lennék kíváncsi, milyen módon lehet

garantálni azt, hogy a megfogalmazott szép és előremutató elvek át is kerülnek a gyakorlatba. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Én is tennék fel kérdéseket. Az elmúlt időszakban a rendezvényszervezéssel és a gazdálkodással kapcsolatban a közvéleményben kialakult egyfajta kép a hallgatói önkormányzatok működésével kapcsolatban. Itt egy-egy esetről volt szó, ami napvilágot látott. Még véletlenül sem szeretném elbagatellizálni vagy a jelentőségét csökkenteni akár a gólyatábori erőszaknak, akár a gazdasági visszaéléseknek. Elnök úrnak van-e rálátása arra, illetve gondolkodnak-e egy olyan pillanatfelvétel készítésén, hogy a hallgatói önkormányzatok működése akár a választási területen, akár a rendezvényszervezési területen, akár a gazdálkodási területen rendszerszinten hogyan működik? Volt egy gólyatábor, amiről kiderült az, ami – még egyszer mondom, nem szeretném a jelentőségét csökkenteni –, de azért egy évben nagyon sok gólyatábort szerveznek. A KEHI-vizsgálatok kapcsán az egyetem, így a hallgatói önkormányzatok gazdálkodásáról is kiderült az, ami, de azért nagyon sok hallgatói önkormányzat dolgozik és működik. Említette itt a jó gyakorlatok összegyűjtését. Összességében van-e valamilyen rálátásuk arra, hogy a hallgatói önkormányzatok hány százalékában történnek visszaélések vagy mulasztások a rendezvényszervezéssel kapcsolatban, és hány százalék az, ami jól működik?

Nekem meggyőződésem - illetve azoknak a hallgatói önkormányzatoknak a működését áttekintve, amelyeket ismerek, és ez egy nagyon töredékes rész, így nincs rendszerszintű rálátásom erre -, hogy egy torz kép alakult ki a közvéleményben a hallgatói önkormányzatok működéséről. Szerintem nagyon fontos lenne, jó lenne, ha ezt sikerülne a közvélemény előtt ellensúlyozni.

Egy másik kérdés, amire mindenképpen ki szeretnék térni, a választási kódexszel kapcsolatos, illetve a pártok jelenlétével az egyetemen. Ez egy nagyon hosszú vita, ami évek, évtizedek óta zajlik. Most a pártoknak, pártok tagjainak a hallgatói önkormányzatiban való részvételét, hallgatói önkormányzati tisztségek betöltését ebben a kódexben megtiltották. Ezt nem tartom jó irányznak. Ezt már korábban jeleztem elnök úrnak, úgyhogy nem okoztam most meglepetést. Úgy gondolom, hogy az egyetemeken választópolgárok vannak, akiknek természetes közegük az egyetem, illetve a felsőoktatási intézmény, így az, hogy ezen a természetes közegen keresztül is kapcsolódjanak a politikához, kívánatos dolog lenne. Tehát egyszerűen nem értek egyet azzal, hogy a pártok ilyen módon történő, akárcsak szimbolikus szétválasztása is a hallgatói önkormányzatoktól megtörténjen.

Ennyit szerettem volna. Van-e más kérdés? *(Nincs jelentkező.)* Nincs. Akkor megadjuk elnök úrnak a szót. Parancsoljon, elnök úr!

GULYÁS TIBOR, a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának elnöke: Köszönöm.

Azt gondolom, hogy a rendezvényszervezés területén nem lehet azt mondani, hogy lesz majd egy pont, amikor egy húzásra minden garancia adott, és minden probléma megoldódott. Egy alapos munka kell és folyamatos figyelem a tekintetben, hogy a rendezvényszervezés területén mindent megtegyünk annak érdekében, hogy ilyen esetek a későbbiekben ne fordulhassanak elő. Az etikai chartának van egy vonatkozó pontja, ami erről szól. Mi számos területen foglalkozunk azzal, hogyan fejlesszük az ezzel kapcsolatos rendezvényszervezési feladatokat. Államtitkár úrral voltak egyeztetések, hogy egy cégszerű működés, a felelősség kérdése hogyan segíthet ebben. A munkacsoport eredményei szintén március hónapra várhatóak. Azt gondolom, hogy a felsőoktatás minden szereplője és a döntéshozók kellő figyelmével

néhány hónap alatt megnyugtató válaszokat találunk ezen a területen. Viszont utána sem dőlhetünk hátra, folyamatosan foglalkoznunk kell ezzel a kérdéssel, mert ez a veszély nemcsak egy gólyatábor esetében áll fenn, hanem egy fesztiválon vagy bármilyen más ifjúsági rendezvényen.

Talán ebből átkanyarodva, sajnálatos az a helyzet, hogy a hallgatói önkormányzatok sokszor már-már méltatlan helyzetbe kerültek, a véleményformálók, nem önökre gondolok, értékítélet-mentességének hiányában a hallgatói önkormányzatok eddig példátlan módon sarokba szorultak. Furcsa ez a helyzet, hiszen egy ifjúsági szervezetről beszélünk, ami az elmúlt 25 évben mégis csak megállta a helyét, és folyamatosan jelen volt, fejlődött, mindig önreflexív módon haladt előre. De abszolút pozitívan állok mindig minden helyzetben, most ahhoz, hogy meg kell nézni, mi az, amit ki tudunk javítani, és dolgoznunk kell azon, hogy a későbbiekben ilyen ne fordulhasson elő.

A gazdálkodás szintén szóba került képviselő úr részéről. Tényleg, a felsőoktatási intézmények kompetenciája a gazdálkodási terület. Kapcsolódva a felvetéshez dolgozunk azon, hogy legyen egy pillanatképünk, és hogy éppen a múlt héten napvilágot látott KEHI-jelentéshez hasonló ügyek ne kerüljenek elő. Már csak azért se, és talán ezért is szerencsés ezt ügyeknek nevezni, mert az a tapasztalatom, hogy általában olyan határmezsgyéken kerülnek elő ezek a problémák, amelyek nem kellően szabályozottak. Ugye, az ELTE esetében is egy 2009-2012-es ügyről van szó. 2012-ben rögtön az intézményvezetése reagált, és szabályozta ezt a területet. Sajnos, ez szintén egy olyan pillanatkép, ami nem tett túl jót a hallgatói önkormányzat megítélésének, de majd még külön kitérnék erre.

Hogy hogyan szeretnénk, képviselő urakhoz szólok, érvényesíteni ezeket a döntéseket? Április 9-10-én várható a következő kancellári találkozó. Miniszteri biztos úrral már egyeztettem arról, hogy részt kívánok venni ezen, ahol jelzem az ott jelen lévő kancellároknak, hogy milyen döntéseket hoztunk, és a segítségüket kérem abban, hogy az intézményi szabályokban ezek érvényesüljenek. De azt gondolom, a legfontosabb addig a bizalom visszaszerzése, hogy a hallgatói önkormányzatok kezdjék meg az ezzel kapcsolatos munkát és a szabályzatokba való beépítést. Utána lesz egy lehetőség a kancellárok révén, és a későbbiekben a nyilvánosságnak még mindig fontos szerepe abban, hogy a meghozott döntéseinket számon kérjék rajtunk.

Hogy hol történik mulasztás? Azt gondolom, emberek lévén mindenhol, mindannyiunk életében történnek mulasztások. A hallgatói önkormányzat tipikusan olyan érdek-képviselői szervezet, ami rengeteg érdeksérelmet hagy maga után, sokszor akkor is, ha valamilyen nemes cél érdekében pusztán a mindennapi feladatait látja el. Az a tapasztalatom, hogy az érdeksérelmek ezeket az emberi mulasztásokat felnagyítják. Természetesen ez nem mentesít senkit az alól, hogy helyrehozza. Azon kell dolgozni, és meg kell teremteni minden feltételt ahhoz, hogy a későbbiekben a hallgatói önkormányzatok esetében mulasztással kapcsolatos problémák ne kerülhessenek szóba.

A pártok jelenléte olyan kérdésként vetődött fel volt az elmúlt időszakban, hogy a hallgatói önkormányzatok átpolitizálódtak. Számos alkalommal érkezett hozzánk ilyen felvetés, sok esetben támadás. Nekem határozott véleményem az, hogy nem politizálódott át, és azt tapasztalom, hogy ha valamelyik hallgatói képviselő adott esetben valamelyik politikai családhoz sorolná magát, akkor sem a politikai család álláspontját, hanem mindenkor a hallgatói érdekképviselőben megfogalmazódott józan hallgatói álláspontot képviseli. Nem jellemző a hallgatói önkormányzatok átpolitizálódása, viszont szeretünk intézményesített választ adni arra, hogy mit gondolunk erről. A választási kódexben megfogalmazott pont szerint tehát összeférhetetlen politikai pártban vagy politikai párt ifjúsági szervezetében való

tagság. Ez egy szervezeti szintű válasz, inentől kollektív vagy szervezeti felelősség nem, csak egyéni felelősség van ebben a kérdésben.

Természetesen nyitott vagyok arra, hogy egyeztessünk erről a kérdéstről. Azt gondolom, hogy a politika jelenléte az egyetem falain belül nem ördögtől való. Sőt, ahhoz, hogy bizonyos kérdésekben, fontos társadalmi problémák megvitatásában megfelelő diszkusszió alakuljon ki, igenis szükség van a politikusok jelenlétére az egyetem falain belül, természetesen a paritás szempontjainak figyelembevételével. Fontos, hogy beszélgetéseket folytassanak le oktatók, politikusok, egyetemi hallgatók. Ebben a tekintetben mindenképpen támogatásomról tudom az itt ülő képviselőket biztosítani, hiszen mi is fontosnak tartjuk ezt. De nyitottak vagyunk arra, hogy a politikai pártok és ifjúsági szervezeteik tagságát érintő kérdésekben is vitatkozzunk, beszéljünk arról, hogy kinek mi az álláspontja.

Ismertettem azt, hogy milyen megfontolásból, miért hoztuk meg ezeket a döntéseinket. Bízom benne, hogy kielégítő és kimerítő választ adtam mindenkinek. Ha nem, akkor kérem, emlékeztessenek.

ELNÖK: Nincs jelzés, ugye? Köszönjük szépen, akkor kimerítő volt a válasz. Köszönjük szépen elnök úrnak, hogy rendelkezésünkre állt. Jó munkát kívánok.

Ezzel a 2. napirendi pontot is lezárom.

Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről: a sajátos helyzetű gyermekek óvodai nevelés alóli felmentési szabályainak kiterjesztéséről szóló, T/3157. számú törvényjavaslat

A 3. napirendi pontunk a sajátos helyzetű gyermekek óvodai nevelés alóli felmentési szabályainak kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat tárgysorozatba vételének vitája, illetve a döntés meghozatala. Ikotity István és Sallai R. Benedek képviselők önálló indítványáról van szó. Előterjesztőként akkor megadnám a szót Ikotity István képviselő úrnak. Parancsoljon!

IKOTITY ISTVÁN (LMP), a bizottság alelnöke, előterjesztő: Köszönöm a szót, elnök asszony. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Képviselőtársaim! Gondolom, látták már ezt a módosító javaslatot. Egy érintett hívta fel arra a figyelmünket, hogy 3 és 4 éves kortól természetesen kötelező, de ebben az esetben lehet felmentést kérni. S bizony vannak ebben az országban, ha nem is túl nagy számban, olyanok, akiket érint az, hogy ötéves kor után már semmilyen módon nem lehet felmentést kapni a kötelező óvodai nevelés alól. Erre kerestünk lehetőséget, és törvénymódosítás formájában leltük ezt meg. Vannak olyan rendkívüli helyzetek, mint például egy tartósan beteg gyermek nevelése, vagy egy olyan sokat utazó család, amelynek a tartózkodási helye hol külföldön, hol belföldön van, vagy – bár ez Magyarországon nem túl jellemző – hogy a család vallási, világnézeti okokból nem engedheti a gyermeket óvodába – erre eddig felmentést lehetett kérni, mostantól azonban ötéves kortól semmilyen módon nincs erre lehetőség –, amikor ez indokolt. Ezek a családok rendkívül sajátos helyzetbe fognak kerülni, amire nem fognak törvényes megoldást találni.

Ezért teszem ezt a módosítást és kérem a támogatásukat. Örülnék, ha erről, még ha nincs is benne egyetértés, vitát tudnánk folytatni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük. Kucsák képviselő úr jelezte, hogy hozzá kíván szólni. Parancsoljon!

KUCSÁK LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Élve a felkínált lehetőséggel, szeretném jelezni, hogy amik a javaslatból kiolvashatók, azok jelentős része a jelenlegi jogszabályi környezetben szabályozva van. *(Ikotity István: Ez nem így van!)* Vitát folytatunk róla, és a vitában ki fog derülni, hogy ezt ki milyen módon értelmezi.

Ikotity képviselő úr most is említést tett arról, hogy a tartósan beteg gyermekek esetén szabályozási hiányt látnak. Én nem látok ilyen hiányt. Az 5/2003-as SZCSM-rendelet az iránymutató ebben a vonatkozásban. Nem tudom, hogy erre tekintettel voltak-e a javaslat megfogalmazásánál. *(Ikotity István: Igen.)* Akkor nem fejtem ki bővebben. Abban ez a szabályozás egyértelmű a tekintetben, hogy milyen tartós betegség esetén, milyen orvosi vélemény alapján lehet élni azzal a kérelemmel, hogy a gyermek ne járjon óvodába.

A javaslatban szerelő többi körülmény is benne foglaltatik a jelenleg hatályos jogszabályokban. De haladjunk pontonként.

Ha külföldön óvodáztatják a gyermeket, akkor a jelenlegi szabályozás alapján a jegyző irányában bejelentési kötelezettség van, és ennek alapján vagy megszűnik, vagy nem is létesül jogviszony. Úgy vélem tehát, hogy ez nem okoz, nem okozhat problémát.

Ha – ahogy fogalmazott – sokat utazik a család belföldön, akkor az óvodáztatással összefüggésben az a szabály irányadó, hogy az ideiglenes lakcím szerinti óvodában oldható meg a gyermek óvodáztatása, illetve olyan óvodában, ahova a gyermek elvitele sem a gyermek, sem a család szempontjából nem okoz aránytalan terhet.

Véleményük szerint speciális helyzet lehet az is, hogy vallási, világnézeti szempontból nem oldható meg a család számára az óvodáztatás. Ez azért nincs így, mert erre való tekintettel a szülő dönthet arról, hogy milyen óvodába íratja be a gyermekét. Zárójelben jegyzem meg, hogy ez később az iskola vonatkozásában hasonlóképpen fennálló lehetőség. Tehát ezt a jogszabályi környezet megint csak szabályozza. Ennyit a jelenlegi jogszabályokról.

Ugyanakkor ideidéznék szakmai szempontokat is, mert úgy gondolom, hogy a Kulturális bizottságban ennek aztán vastagon helye van. A különféle szakmai szervezetek, országra való tekintet nélkül, egy irányban gondolkodnak a tekintetben, hogy rendkívül fontos az, hogy a gyerekek kisgyermek koruktól óvodába és iskolába járjanak. Ezeket a törekvéseket egyébként különféle mérések is alátámasztják. A PISA 2012 mérésadatai ezt abszolút mértékben alátámasztják. 28 ország összehasonlításában azok a gyermekek, akik egy évnél hosszabb ideig jártak óvodába, 35,3 ponttal értek el magasabb eredményt, mint azok, akik ilyen óvodáztatásban nem részesültek. Alátámasztja ezt a Pearce-vizsgálat is, amely azt mutatja, hogy az olvasási készségek vonatkozásában jelentős teljesítménytöbblet mutatkozik azoknál a gyerekeknél, akik kisgyerekkortól részt vesznek ebben a folyamatban, és az óvodában megkapják azt a muníciót, amit másutt nem, vagy nem ilyen mértékben kapnak meg. Különösen érvényes ez a hátrányos helyzetű gyermekek esetében, akiknél ez a teljesítménytöbblet megint csak megjelenik. S még egy dolog. A hazánkban történt diagnosztikai mérések adatai is azt mutatják, hogy azoknál a gyerekeknél, akik semennyi vagy nem elegendő időt töltenek óvodában, jóval nagyobb az esélye annak, hogy szocializációs problémák lépnek fel, ami később elvezethet ahhoz is, hogy ezek a gyerekek lemorzsolódhatnak az iskolarendszertől, amiről mostanában elég sok szó esik a szakképzés vonatkozásában.

Summa summarum, a szakmai szempontok azt mutatják – s ezt az Európai Bizottság törekvései is megerősítik –, hogy a közösségi nevelés, majd később mellé az oktatás minél hamarabb jelenjen meg a gyerekek esetében. Ha pedig ezt a törekvést

szakmailag indokoltnak és alátámasztottnak látjuk, akkor ezzel szembemenne az, hogy ezt a szabályozást hároméves kortól általános érvénnyel fellazítanánk, nevezetesen hogy az ilyen esetekre vonatkoztatva ne legyen kötelező az óvodáztatás, vagy hogy minél szélesebb körű legyen a mentesítés lehetősége. Kérem, hogy a szakmai eredmények és tapasztalatok irányából közelítsük meg ezt az ügyet, s ha ezt tesszük és tekintettel vagyunk arra, hogy a jogszabályi környezet választ ad ezekre a felvetésekre, akkor megítélésünk szerint ennek a javaslatnak nem áll fenn az indokoltsága. A jó szándékú törekvést persze érzékeljük benne, és ezt díjazzuk is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Ikotity képviselő úr!

IKOTITY ISTVÁN (LMP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Kucsák képviselő úrral minden pontban maradéktalanul egyetértek. Az első pontra reagálva azonban szeretném kiemelni, hogy erre jelen pillanatban valóban van lehetőség, azonban a köznevelésről szóló és szeptember 1-jétől hatályba lépő CL. törvény 8. §-a alapján erre már nem lesz lehetőség, mert azok a rendeletek, amelyeket a képviselő úr említett, a hatályukat veszítik. Ezzel előállhat az a helyzet, hogy amíg 3-4 éves kortól az ilyen gyermekek felmentést kérhetnek, és az is előállhat – mert a törvény a magántanulóvá válást szabályozza –, hogy az általános iskolában, igaz, kissé megnehezített eljárás keretében, de magántanulóvá válhatnak, addig az 5-6 éves korú gyermekeknek erre semmilyen módon nem lesz lehetőségük. Márpedig azt gondolom, képviselő úr is elismeri, hogy előállhatnak ilyen helyzetek, például a tartósan beteg gyermekek esetében.

Úgy érezzük, hogy ez egy lyuk, egy hiba, egy észrevétlen akna a törvényben, amire nem gondoltak. Mi erre szeretnénk felhívni a figyelmet, ezen szeretnénk javítani. Ismétlem, 2015 szeptemberétől az ilyen esetekben nem lesz felmentési lehetőség. Írtunk egy levelet az államtitkárságnak, amelyben írásbeli kérdésként felvetettük ezt. Rétvári Bence államtitkár úrtól kaptunk rá választ, aki megerősíti, valójában úgy van, ahogy azt mi értelmezzük, azaz 2015. szeptember 1-jétől az ötévesnél idősebb óvodások nem kaphatnak felmentést, szemben a magántanulóvá váló iskolásokkal vagy a 3-4 éves óvodásokkal.

Azt gondolom, hogy az ilyen esetekben az érintett családok nyilván megpróbálják megtalálni a felmentés lehetőségét, mert kényszerhelyzetben vannak. Mi ezt a lehetőséget nyitnánk meg számunkra.

Bocsánat, a szakmai részére reagálva, egyetértek, valóban fennáll az, hogy bizony a szocializáció szempontjából nagyon fontos, elképzelhetőek ilyen helyzetek, amikor kivételt kell tenni, beteg gyerekek, sajátos világnézeti hozzáállás. Azt gondolom, erre is tekintettel kell legyünk, de még egyszer mondom, a szakmai indoklás ellen nincs semmi kifogásunk.

ELNÖK: Dunai Mónika, parancsoljon!

DUNAI MÓNKA (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök asszony. Azt gondolom, nagyon jó az a vita, ami a mai bizottsági ülésünk végén kezdett kialakulni, mert tipikusan arról van szó, amikor a szándékban egyetért mindenki, maga az előterjesztő is és a bizottság eddig megszólaló tagjai is egészen biztosan, de a tekintetekből azt látom, hogy talán még ennél többen is. A vita, a szakmai vita mindösszesen csak abban van, hogy a jelenlegi törvényi szabályozás erre megoldás kínál-e vagy sem. Tehát a szándék, azt gondolom, mindenki részéről abba az irányba hat, hogy ezen gyermekek ellátása is biztosított legyen.

Egyetlenegy dologhoz szeretnék kapcsolódni, illetve vitatkozni továbbra is Iktóty képviselőtársammal. Azt mondta az imént, hogy a 8. §-ban az óvodai nevelést érintően az utolsó évben nem lehet kivételt tenni. Ezzel vitatkozom, és szeretnék én is megvilágítani ezzel kapcsolatban egy törvényi helyet. Ugyanezen 8. § (4) bekezdése arról rendelkezik, pontosan a beteg gyermekekre céloz, hogy az óvodai nevelés fejlesztő nevelésben is teljesíthető. Egy helyen le van írva a jogszabályokban, hogy a fejlesztő nevelést hogyan, milyen módon lehet teljesíteni. Lehet abban az intézményben, ahová a gyermek jár, ha tud járni, de lehet olyan intézményben is, ahol éppen az ő ápolását végzik. Ez lehet egy kórház is, ha egy gyermeknek több hónapra, fél évre vagy egy évre kórházban kell tartózkodnia. De ha nincs kórházban, akkor sem maradhat ellátás nélkül, akkor gondoskodik a jogszabály arról, hogy otthoni ellátásban, kijáró pedagógusok révén legyen biztosított a fejlesztő nevelés.

Tehát ez is azt támasztja alá, hogy ezen gyermekeket igenis el kell látni a jelenlegi jogszabályok szerint. Itt most a beteg gyermekekről beszélek elsősorban. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Más hozzászólási szándék? *(Nincs jelentkező.)* Parancsoljon akkor, alelnök úr!

IKOTITY ISTVÁN (LMP), a bizottság alelnöke, előterjesztő: Köszönöm szépen a szót. Szeretnék erre reagálni. A (4) bekezdésben valóban ezek fel vannak sorolva. Azonban, ha végiggondoljuk azt, hogy milyen betegségi helyzetek állhatnak elő, akkor rendkívül nehéz szituációba kerülünk. Gondoljunk csak arra, hogy egy kistéleplülésen élő, vagy egy kisváros kórházában lévő gyerek kerül ilyen helyzetbe. Azt gondolom, hogy a törvény akkor jó, ha ilyen lehetőségekre is gondol, vagy ha ilyen lehetőséget nem zár ki. Nyilván nem arról van szó, hogy bárki vagy akár széles társadalmi tömegek kibújnak ez alól. Arról van szó, hogy akit ez érint, aki tényleg abba a helyzetbe kerül - mondhatnék még egészségügyi példákat, de a vallási, világnézeti kérdésre is utalhatnék -, az ő számára egyszerűen meg kellene lennie a lehetőségnek arra egy jogállamban, hogy akképpen járjon el, hogy nyilván szigorú keretek között, de megtehesse azt, hogy felmentést kér a gyereknek. Nyilván aztán ezt mérlegelni tudná az adott szerv. A magántanulóvá váláshoz is bizony három szervet kell megjárni, tehát nem egy egyszerű dolog. Vagyis a törvény akkor jó, ha ilyenekre is lehetőséget ad szerintem. Köszönöm.

ELNÖK: Más hozzászólási szándék? *(Nincs jelentkező.)* Én még hozzászólnék. Egyrészt, ha ez valóban szabályozási hiba, akkor indokoltnak látom, hogy ezt rendezzük, és ezt a javaslatot tárgysorozatba vegyük. Másrészt a vallási és világnézeti meggyőződés alapján történő felmentés esetében azért azt lássuk, hogy a fenntartó, az óvodavezető és a védőnő egyetértésével, a gyermek jogos igényét figyelembe véve adható felmentés. Tehát az nem automatikus, hogyha a szülő kéri, hogy mentsék fel a gyereket, akkor fel is mentik. Azt a fenntartónak, a védőnőnek és az óvodavezetőnek is engedélyezni kell. Ilyen értelemben biztosítékot látok arra, hogy a visszaélés kikerülhető ebben az esetben. Azért támogatom, mert én magam sem tudtam, hogy egy ilyen, államtitkár úr által is bevallott szabályozási hiba van, úgyhogy akkor én ezt támogatni fogom. Köszönöm.

Más hozzászólási szándék? Parancsoljon!

DR. PÓSÁN LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Csak egyetlenegy dolgot szeretnék mondani. Az ellenzéknek nyilván szíve joga szabályozási hibának minősíteni, de mi úgy ítéljük meg, hogy nincs szabályozási hiba.

Határozathozatal

ELNÖK: Rendben. Más hozzászólási szándék? *(Nincs jelentkező.)* Nincs. Akkor szavazunk. Ki az, aki támogatja a T/3157. számú törvényjavaslat tárgysorozatba vételét? Aki igen, kérem, jelezze! *(Szavazás.)* Két igen szavazat. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Öt nem szavazat. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Három tartózkodás. A bizottság nem vette tárgysorozatba.

Ezzel a 3. napirendi pontot lezárom.

Egyebek

A 4. napirendi pontunk az egyebek. Kérdezem, van-e valakinek felvetése. *(Nincs jelentkező.)* Nem látok ilyet. Jelzem, hogy március 26-án 10 órakor lesz a miniszteri meghallgatás, ez az új időpont. Akkor várjuk Balog Zoltán miniszter urat. Ezt megelőzően március 24-én 10 órára hívtuk meg a KLIK elnökét, Hanesz József urat, illetve Czunyiné Bertalan Judit államtitkár asszonyt. Ez még az előző ülésről elmaradt kötelezettsége a bizottságnak. Ugyanekkor kerül sor a Határtalanul programról történő tájékoztatásra is.

Még egy kérdést feltennék. Az új ülésezési renddel kapcsolatban mit preferálnának jobban a bizottsági tagok? Ha így, kedden egy hosszabb bizottsági ülést tartunk, vagy szórjuk szét a hétre, és inkább több, de rövidebb bizottsági ülés legyen. *(Jelzésre.)* A kedd hosszú. Rendben.

Szabó Szabolcs, parancsoljon!

DR. SZABÓ SZABOLCS (MSZP): Tudom, hogy ez egyéni szociális probléma, de mindig kedd délelőtt van Soroksáron testületi ülés. Megmutatnám képviselő asszonynak, bár nyilván nem az előre elfogadott ülésrendet, amit elfogadott a soroksári képviselőtestület, havonta egy kedd délelőtről van szó. Kérem, ha lehet, akkor esetleg ezt vegyék figyelembe, mondom, ez egyéni szociális probléma, nyilván a bizottság nem fog hozzám alkalmazkodni. *(Közbeszólások)*

ELNÖK: Pósán alelnök úr!

DR. PÓSÁN LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Tisztelettel csak azt szeretném jelezni, hogy nyilván mindenkinek lehetnek egyéni érdeklődései különböző dolgokban, de képviselő úr nem lehet tagja a soroksári képviselőtestületnek, ilyen értelemben összeférhetlenségi problémák nem állnak fenn. Köszönöm. *(Dr. Szabó Szabolcs: Ezt tudom, de mint a választókerület képviselőjét hívnak meg.)*

Az ülés berekesztése

ELNÖK: Köszönjük. Nálunk is csak a „B” hétre vonatkozik ez, amikor „A” hét van az Országgyűlésben, akkor nem ülünk. Ez havi két keddet érint, az meg havi egy keddet, reméljük, nem fognak egymásba csúszni.

Más felvetés az egyebek napirendi pontban? *(Nincs jelentkező.)* Nincs. Akkor köszönöm, ezt is lezárom, és jó munkát kívánok.

Az ülés berekesztése

Köszönöm szépen. A mai bizottsági ülést lezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 13 óra 08 perc)

Dúró Dóra
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Soós Ferenc és Csoknyai Edit